Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 244 | Łódź, Czwartek 22 października 1931 r. | נײנטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג יא מרחשון תרצ״ב | № 244

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דירה=עקסמיסיעס אום ווינטער

אראפגענומען דעם פראיעקט אויף דער זיצונג פון דער יורידישער קאמיסיע ביים סיים

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די יורידישע סיים־קאָמיסיע, אונטערן פאָרזיץ פון וויצע־מיניסטער דעפּ. צאַר האָט אַראָפּגענומען פון דער טאָג־אָרדנונג דעם געזעץ־פּראָיעקט, לויט וועלכען ס׳זאָל געענדערט ווערען דאָס געזעץ וועגען לאָקאַטאָרען־שוץ.

דערנאָך האָט דעפּ. פּאָסכאַלסקי רעפערירט אַ געזעץ־פּראָיעקט, לויט וועלכען עס ווערען געענדערט געוויסע שטראָף־פאָרשריפטען.

די קאָמיסיע האָט אָנגענומען דעם טייל פונ׳ם פּראָיעקט אין דער 2. און 3־טער לעזונג מיט די אויסבעסערונגען פונ׳ם רעפערענט און מיט איין אויסבעסערונג פון דעפּ. זאַמערשטיין (יוד. קאָלאָ).

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אַ גרויסע סענסאַציע האָט אַרויסגערופען אין די סיים־קרייזען דער פאַקט, אַז דער פאָרזיצער פון דער יורידישער קאָמיסיע ביים סיים דעפּ. צאַר האָט אַראָפּגענומען פון דער טאָג־אָרדנונג דעם רעגירונגס־פּראָיעקט אָפּצושטעלען אין משך פון ווינטער די דירה־עקסמיסיעס.

ווי מ׳שמועסט זאָל עס האָבען אַ שייכות מיט דעם צונויפגעפאָהר פון די הויז־ווירטען, וואָס איז אַקאָרשט פאָרגעקומען, און וועלכער האָט פּראָטעסטירט געגען דעם רעגירונגס־[illegible]

דער סיים זאָל געשלאָסן ווערן אויף א חודש צייט

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין די סיים־קרייזען קורסירט אַ קלאַנג, אַז נאָכ׳ן ערלעדיגען דעם רעגירונגס־פּראָיעקט וועגען די ענדערונגען אינ׳ם אומזאַץ־שטייער, וועלען די זיצונגען פון סיים אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ גאַנצען חודש.

די טענדענץ איז אַ קלאָרע — עס האַנדעלט זיך מכוח פאַרקירצען, ווי ווייט ס׳איז מעגליך, די צייט פון די בעראַטונגען איבערן בודזשעט־פּרעלימינאַר אויפ׳ן יאָהר 1932/33.

דערווייל גרייט מען זיך צו דער פרייטאָג׳דיגער זיצונג, און מ׳רעכענט, אַז זי וועט זיין אַ שטורמישע.

די גאנצע סיים=אפאזיציע זאל אוועקלייגען די מאנדאטען?

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער „צענטראָלעוו״ האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג אין סיים אויף וועלכער ס׳איז בעטראַכט געוואָרען, וואָס ווייטער צו טון.

דער המשך פון דער זיצונג וועט פאָרקומען פרייטאָג.

מ׳שמועסט שטאַרק, ס׳זאָל אָנגענומען ווערען אַ בעשלוס, אַז די גאַנצע אָפּאָזיציע זאָל זיך אָפּזאָגען פון די מאַנדאַטען.

כפה דעם יאפאניש-כינעזישען קאנפליקט

גענף, 21 (פּאַט) היינט פריה האָט דער קאָמיטעט פון 5, אונטערן פאָרזיץ פון פראַנצויזישען אויסערן־מיניסטער בריאַן אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג.

קיין קאָמוניקאַט איז נישט אַרויסגעגעבען געוואָרען.

מען איז זיך משער, אַז די אונטערהאַנדלונגען זענען אויף אַ גוטען וועג.

גענף, 21 (פּאַט) די יאַפּאַנישע דעלעגאַציע ביי דער פעלקער־ליגע האָט צוטיילט דער פּרעסע אַ מעמאָראַנדום וועגען דעם יאַפּאַניש – כינעזישען קאָנפליקט.

אין דער רובריק א. ג. „וואָס וויל יאַפּאַן״? ווערט געזאָגט, אַז יאַפּאַן וויל צוריקקעהרען אַן אַטמאָספער פון רוה און זיכערקייט, אַזוי, אַז דאָס פּראָדוקטיווע לעבען פון די יאַפּאַנער זאָל זיך קענען נאָרמאַל צנטוויקלען.

איז דער קאמוניקאציע=קאמיסיע ביים סיים

אפגעווארפען א פארשלאג פון פ. פ. ס.

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קאָמוניקאַציע־קאָמיסיע ביים סיים האָט צ. אַ. דעפּ. דאַבושאַנסקי (בעבע) רעפערירט אַ געזעץ־פּראָיעקט וועגען ענדערונגען די פאָראָרדנונג פונ׳ם מלוכה־פּרעזידענט מכוח דער פאַראַנטוואָרטליכקייט פון די מלוכה־פינאַנצען פאַר די פּאָסט־ענדונגען, פאַר טעלעגראַמען און שטאָטישע טעלעפאָן־געשפּרעכען.

דער געזעץ־פּראָיעקט איז אָנגענומען געוואָרען אין דער 2 און 3־טער לעזונג.

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די קאָמוניקאַציע – קאָמיסיע האָט אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג פון פּ.פּ.ס. וועגען געבען אומזיסטע באַהן־בילעטען די אַרבייטער, וואָס פאָהרען זוכען אַרבייט.

24 זייטען

24 זייטען

דער

מאָרגענדיגער פרייטאָג=נומער

„נייער פאלקסבלאט״

וועט ענטהאַלטען אַ שפע פון ליטעראַריש=פּובליציסטישען און אינפאָרמאַטיווען מאַטעריאַל.

צ. א. ווערט אין דעם נומער געגעבען אַ בעזונדערע גרויסע הומאָריסטיש=סאַטירישע און רייך=אילוסטרירטע בײלאַגע

„ער קונדס״

אין דעם מאָרגענדיגען פרייטאָג נומער וועט דער ג׳ לעזער אויך געפינען דעם אָנהויב פון אונזער סענסאַציאָנעלען שלאַגער־ראָמאַן:

א. נ.: „פערער״

אנאָנסען צום מאָרגענדיגען פרייטאָג נומער, וועלכער וועט ערשיינען אין

24 זייטען

ווערען אָנגענומען היינט אַ גאַנצען טאָג אין אונזער אַדמיניסטראַציע, פּיעטריקאָווער 21

א טומעל אויף דער בערלינער בערזע

מחמת א קלאַנג, אַז די סאוויעטען וועלען בעטען אויף א יאהר א מאראטאריום פאר זייערע חובות

בערלין, 21 (ספּ טעל.) די היינטיגע ערשטע אויסגאַבע פון „גערמאַניא״ האָט געבראַכט די סענסאַציאָנעלע דעפּעשע פון מאָסקווע, אַז די סאָוויעטישע רעגירונג זאָל זיך האָבען בעשלאָסען צו דערקלערען אַלס נישט צאָהלונגס־פעהיג, און פאָדערן אַ יעהרליכען מאַראַטאָריום ביי אַלע איהרע קרעדיטאָרען אין אייראָפּע.

די צווייטע אויסגאַבע פון „גערמאַניא״ האָט אָפּגעלייקענט די ערשטע ידיעה, אָבער סיי ביי די אינהאַבער פון סאָוויעטישע וועקסלען, סיי אויף דער בערזע האָט זיך געמאַכט אַ טומעל.

9 פערזאָן פערוואונדעט

בעת אַן אויטאָבוס=קאַטאַסטראָפע נעבען וואַרשא

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש). הינטער הענריקאָוו, אויף זאַקראָטשימער שאָסיי, איז היינט געשעהן אַן אויטאָבוס קאַטאַסטראָפע.

דערביי זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען: פייגע ראָזענבאַרט, ח״ה ברין, מרדכי מלין, הערש קויפמאַן און פישעל הערמאַן. די איבריגע 4 פּאַסאַזשירען זענען אָפּגעקומען מיט לייכטע וואונדע

—:0:—

היילמיטעל געגען ראַק?

פּראָפּ. וואָראָנאָוו, וועלכער איז בעריהמט מיט זיינע פערייונגערונגס־אָפּעראַציעס, זאָל האָבען ענטדעקט אַ היילמיטעל געגען ראַק.

די הכנות צום „צענטראלעוו״=פראצעס

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). מען מאַכט שוין אַלע פאָרבערייטונגען צום „צענטראָלעוו״־פּראָצעס, וואָס הויבט זיך אָן דעם קומענדיגען מאָנטאָג.

די ערשטע עדות וועלען זיין: קאָרפאַנטי, דאַשינסקי, אַרצישעווסקי, זאַרעמבאַ און טראָמפּטשינסקי.

א סאוויעטישער קאמיסאר

אריבערגעשמוגעלט זיך אויף דער פּוילישער זייט

ווילנע, 21. (פּאַט) אויף דעם גרעניץ־שטח דזשיסנא איז אריבער אויפ׳ן פּוילישען טעריטאָריום דער קאָמיסאַר וואָלאָדקאָוו, דער לייטער פון ווירטשאַפטליכען ראַיאָן אין קרייסק.

וואָלאָדקאָוו איז אַנטלאָפען קיין פּוילען אויס שרעק מ׳זאָל איהם אַרעסטירען פאַר׳ן פיהרען אַ קאָנטר־רעוואָלוציאָנערע טעטיגקייט.

אראפגעפאלען א בארג

30 דערהרגעטע און 400 פערוואונדעטע

לאָנדאָן, 21 (ספּ. טעל.) אין דער פּראָווינץ מאַדראַס (אינדיען) נישט ווייט פון וויזאַ קאַפּטען, האָט זיך אויפ׳ן שאָסיי נאָך לאַנג־דויערנדע רעגענס אַראָפּגעגליטשט אַ שטיק באַרג אין דער הויך פון 60 מעטער.

מחמת די רעגענס איז די רעטונגס־אַקציע זעהר בעשווערט.

לעת עתה זענען אַרויסגעשלעפּט געוואָרען 30 דער׳הרג׳עטע און 400 פערוואונדעטע.

מאטושעק׳ס יחוס

בודאַפּעשט, 21 (פּאַט) מכוח דעם פערברעכער מאַטושעק דערוויסט מען זיך, אַז ער איז געווען בעת דער קאָמוניסטישער איבערקעהרעניש אין אונגאַרן אַ דעטעקטיוו און איז געווען אין קאָנטאַקט מיט דעם שפּעטער־אויפגעהאַנגענעם טעראָריסט שעען.

מאַטושעק האָט גלייכצייטיג געאַרבייט אַלס מיליטער־שפּיאָן.

דער פּאָליציי איז געלונגען פעסטצושטעלען, אַז אין 1919 האָט מאַטושעק אָרגאַניזירט אין סאָמבאָטהעל אַ גזלנים־באַנדע, וואָס האָט געטריבען און געמאָרדעט אין דער גאַנצער געגענד.

אפעל צו דער פוילישער רעגירונג

צו ערפילען די פערלייכטערונגען לגבי די יודען אין פוילען

רעזאלוציע פון יודיש=אמעריקאנישען קאנגרעס אין פילאדעלפיע

ניו־יארק, 21 (יט״א טעלעגראפיש). דער יודיש־אמעריקאנער קאנגרעס, וואס איז פארגעקומען אין פילאדעלפיע, האט נאך א לענגערע דיסקוסיע וועגען דער לאגע פון די יודען אין פוילען אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער ס׳ווערט אויסגעדריקט טיפע בעדויערונג, וואס די פוילישע רעגירונג האט נישט בעוויזען צו ליבערן די טרויעריגע לאגע פון פוילישען יודענטום.

דער יודיש־אמעריקאנער קאנגרעס אפעלירט צו דער פוילישער רעגירונג צו ערפילען די פערליכטונגען לגבי די יודען, וועלכע זענען גאראנטירט אין אינטערנאציאנאלען שלום־טראקטאט. אין דער רעזאלוציע רעדט זיך אויך וועגען דער נויטווענדיגקייט אפצושטעלען דיווירטשאפטליכע אונגלייכהייטען לגבי די יודען אין פוילען. וועגען פערקלענערען די גרויסע שטייער־לאסט און פערלייכטערען דעם יודישען אנטייל אין די פערשידענע צווייגען פון ווירטשאפטליכען לעבען אין לאנד.

בודאפעשט — פראג

וויטער א אטענטאט אויף אן עקספרעס

וויען, 21 (ספ. טעל.) דער וועכטער פונ׳ם בריק איבערן דונאי הינטער קאמארן האט, עטליכע מינוט איידער ס׳איז א דורך דער שנעל־צוג פראג—בודאפעשט, געפונען אויף די באהן־שינעס צוויי שטיינערנע בלאקען.

דעם וועכטער איז געלונגען צוצולויפען עטליכע צעהנדליגע שריט ענטקעגען דעם עקספרעס, און מיט דער הילף פונ׳ם רויטען לאמטערען מתירה צו זיין דעם מאשיניסט וועגען דער סכנה.

פאליציי זוכט די אטענטעטער.

שיסעריי אין קרופס פאבריקען

ארעסטירט 213 קאמוניסטען

בערלין, 21 (ספ. טעל.) בעת׳ן מיטינג אויפ׳ן הויף פון קרופס פאבריקען אין עסען, איז אויסגעבראכען א געוואלדיגע שיסעריי.

די קאמוניסטען האבען זיך בעמיהט צו ענטוואפענען די פאליציי־וואך.

דריי פערזאן זענען שווער פערוואונדעט. עטליכע — לייכטער.

עס זענען ארעסטירט געווארען 213 קאמוניסטען.

יק״א האט נישט געקויפט קיין ערד=שטחים אויף פאלעשינע

ערקלערונג פון יק״א

ווארשא, 21 (יט״א טעלעגראפיש) אויף אן אנפראגע פון יט״א, האט יק״א ערקלערט, אז די ידיעה אין „דזש. ווילענסקי״ וועגען דעם, אז יק״א זאל האבען אפגעקויפט גרויסע ערד־שטחים, כדי צו בעזעצען יודען פון פוילען אויף פאלעשינע, ענטשפרעכט נישט די ווירקליכקייט. די ידיעה האט קיין שום גרונד נישט.

פואנקארע איז קראנק געווארען

פאריז, 21 (ספ. טעל.) רייםונד פואנקארע איז קראנק געווארען, מחמת דעם האט ער זיך אפגעזאגט פון דער פרעזעסור אין דער אדוואקאטען־קאמער.

די דאקטוירים האבען בעפוילען, ער זאל איבערייסען זיין ארבייט, און זאל תיכף אוועקפאהרען אויף אפרוה. דער מלוכה־מאן פאהרט ארויס קיין קאמפאן.

היינטיגער איטאליענישער שטרייק אין ווארשאווער מאגיסטראט

קאן פערוואנדעלט ווערען אין א גרויסען געוועהנליכען שטרייק

ווארשא, 21 (טעלעפאניש) מארגען בורעכט אויס אן איטאליענישער שטרייק אין אלע ביורעס פון מאגיסטראט.

עס וועלען שטרייקען אלע בעאמטע.

דערביי איז נישט אויסגעשלאסען, אז דער שטרייק וועט פערוואנדעלט ווערען אין א געוועהנליכען, און שפעטער וועלען צום שטרייק אויך צוטרעטען די טראמוואיען, גאזאווניע, עלעקטראווניע א.א.וו.

געשטארבען ארטור שניצלער

וויען, 21 (ספ. טעל.) דא איז פלוצים געשטארבען דער וועלט־בעריהמטער יודיש־דייטשער שריפטשטעלער ארטור שניצלער.

ער איז געווען אלט 70 יאהר.

ווינטער=היל׳ה אין דייטשלאנד

סאלדאטען פון רייכסוועהר געבען צו וויסען דורך בלאזען אין טרומייטען, אז עס הויבען זיך אן די זאמלונגען אין די הייזער אין בערלין.

די גרובענס פון טויט

אין מאנט=סעניס — 17 טויטע

בערלין, 21 (ספ. טעל.) די צאהל קרבנות פון דער קאטאסטראפע אינ׳ם גרובען מאנט־סעניס, הינטער דארטמונד איז געוואקסען ביז 17.

אין שפיטאל קעמפען 5 בערג־ארבייטער מיט׳ן טויט.

דער גרובען איז נישט טעטיג.

דערווייל איז נאך נישט פעסטגעשטעלט די סיבה פון דער קאטאסטראפע.

פראצעס געגען די הויפט=אנפיהרער

פון די אנטי יודישע עקסצעסען אין בערלין ווירער אפגעלעגט

בערלין, 21 (יט״א טעלעגראפיש) דער פראצעס פון די הויפט־אנטיילנעמער אין די אנטי־יודישע עקסצעסען ערב ראש השנה אין בערלין, גראף העלדארף, ערנסט און אנדערע, וועלכע איז שוין צוויי מאל געווארען אפגעלעגט, איז צום דריטען מאל אפגעלעגט געווארען אויפ׳ 26 אקטאבער.

קלאנג־קינא־טעאטער

APOLLO

היינט און פאלג. טעג!
פרעמירטער דאפעלטער פראגראם!
סענסאציע! עמאציע! שפאנונג!
„שפיאן פון האוואנא״
(דאם מידעל פון האוואנא)
סענסאציאנעלע פאסירונגען פון א פרוי — א דעטעקטיוו, וועלכע ליקווידירט א געפערליכע באנדע מערדער איינברעכער
געשפענסט פון אריזאנע
גרויסער פילם פול מיט געפאהרען
אנהייב אין געוו. טעג 4 א זייגער נאכמ.
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

צו דער עפענטליכקייט!

אין „נייעם פאלקסבלאט״ פון 20. ד.ח. שרייבט דער פראפעס. בעקער־ארבייטער־פאראיין אין פוילען, אפט. אין לאדז, אז מיט אונזער אגאנס אין „נ. פאלקסבלאט״ נומ׳ 235 צו דער עפענטליכקייט, וועלכעס מיר האבען אנגעוויזען, אז דער אויבענדערמאהנטער בעקער ארבייטער פאראיין האט אנגעווענדעט טעראר־מיטלען געגען די בעקער־מייסטער אין לאדז, שטימט נישט מיט׳ן אמת! און דאס זאל זיין א פראוואקאציע פון א נזר זייט געגען איבער די בעקער־ארבייטער פארשטעהער, האבען מיר דעם כבוד אנצוווייזען די עפענטליכקייט אויף עטליכע פאקטען אלס בעווייז, אז עס איז נישט קיין פראוואקאציע, נאר א אמת.

פאקט 1: צום בעקער־מייסטער אייזיק פיאציבווסקי (דרעוונאוסקא 30) זענען אריינגעקומען עטליכע בעקער־ארבייטער אין זיין בעקעריי, און געדראהט מיט א רעוואלווער אין האנד און טעראריזירט דעם זעלבען בעקער מייסטער.

פאקט 2: צום בעקער־מייסטער ראובן קינרוס (זאוואדזקא 17) זענען אריינגעקומען עטליכע בעקער־ארבייטער מיט דעם ה׳ בליינוויס אין דער שפיץ און געדראהט, אז אויב עס וועט פאלען קרבנות, וועט ער זיין דער ערשטער קרבן.

פאקט 3: די פרוי פון בעקער מייסטער מ. יעלין (פיעטריקאווער 24) האט בעקומען עטליכע קלעפ פון בעקער־ארבייטער.

זאגאר א בעקער־ארבייטער, וועלכער איז געגאנגען צו דער ארבייט מיט דעם נאמען ישראל הערש זעליגמאן איז פאר׳ן טויער פון ארבייטסנעמער געשטאכען געווארען מיט מעסערס ביז בלוט, א דאנק די שנעלע הילף פון דער פאגאטאוויע איז ער געבליבען ביים לעבען.

מיר בעזיצען נאך א סך אזעלכע צעהנדליגער פאקטען. הייסט דען דאס נישט אנגעווענדעט טעראר־מיטלען? און איהר קומט נאך אין זאגט, אז איהר זענט גאט די נשמה שולדיג. און אז מיר ווילען די עפענטליכקייט אריינפיהרען אין א טעות?

ביי דער געלעגענהייט בעמערקען מיר, אז אין א וויטערדיגע פאלעמיק מיט די פארשטעהער פון בעקער־ארבייטער־פעראיין אין דער פרעסע וועלען מיר זיך נישט אריינלאזען.

7085 **יודישער בעקער=צעך אין לאדז.** וועסאדניא 57.

Dr. med.
H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט־, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 141-32
עמפפאנגס־שעה׳ן 8 – 10, 12 – 2 און 5 – 8, זונטאג אין יו״ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

Lekarz-Dentysta
St GELBERG
Zawadzka 14, tel. 108 33
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7 אוונד.

Dr. Med.
M. Wajnberg
ספעציאל ארצט פאר נערוועז־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
ZEROMSKIEGO 25 (פאנסקא)
טעל. 172-20
נעהמט אן נאכמיטאג. פון 5 ביז 7

STARSZY FELCZER
A. Neumark
Południowa 38, tel. 163-46
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8–10 פריה און פון 2–4 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע – מעסיגע פרייזען.

שיטרעז
מיט פאריזער שרינדעז
ווי אויך פערטיגע שיטלעז
ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
ניי קערש, סקווערא 15
לינקע אפיצינע, 1-שטער שטאק.

צו פערקויפען אן אייזערנע
קאסע=שראנק
אין גוטען צושטאנד, געלעגענהייטליך זעהר ביליג.
צו ערפאהרען פאנסקא 25. וואוינונג 9. 8209

Dr. med. **H. GUTSZTADT**
ספעציאל־ארצט פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 62 (Śródmiejska 14)
telefon 129-52.
נעמט אן פון 9–10 פריה און פון 5–7 אוונד.

כעמיש=באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
— פון —
מאגיסטער **נ. שאץ**
פיעטריקאווער 37, 2 שטאק פראנט
אנאליזען פון קאל, אורין, לייכעך א. אנד.
מעסיגע פרייזען. מעסיגע פרייזען

„**UVOLYSIN**“
גלענצענד בעווערטעס מיטעל
צו נירען און בלאזען־קראנקהייטען
הויפט נידערלאגע
Apteka A. PERELMANA i S-ka
צעגעלניאנא 32.

Komunikat.
Niniejszym zawiadamiamy naszych Sz. Klijentów, iż dnia 20-go b.m. przestał **Marek Szymkiewicz** pracować w naszej firmie.
7079 **Salomon Goldkorn**
Piotrkowska 26.

לאַוואַל אין ניו־יאָרק

אַ שפּאַלער אין דער לענג פון צוויי קילאָמעטער.—בעגריסט מיט'ן פייפען פון סירענען.—באַנקעט אין ראַטהויז.—אָפּפאָהר קיין וואַשינגטאָן

ניו־יאָרק, 21 (ספּ. טעל.) די שיף „איל דע פראַנס" קומט אָן אין ניו־יאָרקער פּאָרט דאָנערשטאָג 4 אינדערפריה. דער פּרעמיער לאַוואַל וועט נישט פערלאָזען די שיף ביז 8 אַ זייגער, מחמת ערשט דאַן ווערט פאָרויסגעזעהען דער אָנהויב פון דעם פייערליכען קבלת־פּנים.

8 אינדערפריה וועלען אַלע סירענען פון די שיפען, וואָס שטעהן געאַנקערט אין דעם פּאָרט, מודיע זיין די בעפעלקערונג פון ניו־יאָרק וועגען דעם פּרעמיער לאַוואַלס אָנקומען אויף דער אַמעריקאַנער יבשה.

אין נאָמען פון דער רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאַטען, וועט בעגריסען דעם פּרעמיער פון פראַנקרייך דער אויסען־מיניסטער, סטימסאָן.

ביידע מלוכה־מענער וועלען זיך אַדורכפאָהרען איבער די ניו־יאָרקער גאַסען אין אַ געשפּאַן פיר פערד, צווישען אַ מיליטערישען שפּאַלער אין דער לענג פון 2 קילאָמעטער.

די ערשטע אָפיציעלע אויפנאַהמע וועט פאָרקומען אין ראַט־הויז ביים פּרעזידענט פון ניו־יאָרק, וואָלקער.

11 פאַרמיטאָג, וועט דער פראַנצויזישער פּרעמיער אָפּפאָהרען פון ראַט־הויז אויפ'ן וואָקזאַל. איהם וועלען בעגלייטען אַ לאַנגע שורה פון 400 פּראַכטיגסטע לימוזינען, אויסגעפּוצט אין בלומען.

6 אַ זייגער וועט ער אָנקומען קיין וואַשינגטאָן וואו דער פּרעזידענט הובער וועט איהם אונאָפיציעל דערוואַרטען אויפ'ן וואָקזאַל.

די אָפיציעלע בעגריסונג וועט פאָרקומען 8 אַ זייגער אינ'ם „ווייסען הויז", און דערביי וועט פאָרקומען אַ באַנקעט, אין וועלכען ס'וועט אַנטייל נעהמען דער דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס און די בעדייטענדסטע פאָרשטעהער פון דער פּאָליטיק און פינאַנצען.

די אייגענטליכע אונטערהאַנדלונגען וועלען זיך אָנהויבען פרייטאָג אינדערפריה.

בלוטיגע טראַגעדיע ביי אַ באַהן־איבערפאָהר

סאָסנאָוויעץ, 21 (פּאַט) דער פּאַסאַזשיר צוג, וואָס איז היינט פריה געפאָהרען פון וואַרשאַ קיין קאַטאָוויץ האָט איבערגעפאָהרען אויף טויט דעם 68־יאָהריגען יאַן פאַזיערניק.

אין עטליכע מינוט שפּעטער האָט זיך דער דרוזשניק יאַצענטי ציגשליק, וועלכענס פליכט עס איז געווען צו היטען דעם איבערפאָהר, וואו ס'איז געשעהן דאָס אומגליק, אונטער'ן שווערען איינדרוק ארונטערגעוואָרפען אונטער א צוג און איז צוריסען געוואָרען אויף שטיקער.

אַרבייטער־קאָנטראָלע איבער פאַבריקען
געזעץ־פּראָיעקט אין שפּאַניען

מאַדריד, 21 (ספּ. טעל.) דער ארבייטס־מיניסטער האָט אויף דער נעכטיגער זיצונג איבערגעלייענט א געזעץ־פּראָיעקט, וואָס אנערקענט פאַר די ארבייטער דאָס רעכט אריינצומישען זיך אין דער פאַבריקס־אדמיניסטראַציעס, וואו זיי זענען בעשעפטיגט.

אין פאַבריקען, וואָס בעשעפטיגען העכער ווי 50 מאַן, דאַרפען די אָנגעשטעלטע און ארבייטער בילדען קאָמיסיעס, וועלכע וועלען אינטערווענירען אין אדמיניסטראַציע־פראַגען ביים פעסטשטעלען פּרייזען, פיהרען קאָנטראָלעס, אדורכפיהרען דיסציפּלינאַר־שטראָפען, בעטראַכטען הוספה־פראַגען, אנטיילנעהמען אין די הכנסות א.א.וו.

באַנקראָטירט 76 טעאַטערס
פון דעם אַמעריקאַנישען שובערט־קאָנצערן

ניו־יאָרק, 21 (ספּ. טעל.) די גרעסטע טעאַטער־אונטערנעהמונג אין די פעראייניגטע שטאַטען, דער אַזויגערופענער „שובערט־קאָנצערן" האָט זיך ערקלערט פאַר באַנקראָט.

די פּאַסיוון דערגרייכען 20 מיליאָן דאָלאַר.

דער באַנקראָט פון דער דאָזיגער ריזען־פירמע וועט ברענגען צום צומאַכען פון 76 רעוויו־, דראַמאַטישע און אָפּערן־טעאַטערס.

העכער 15,000 אַקטיאָרען בלייבען אָהן ארבייט.

אַ בילד פון דער גרויסער קאַטאַסטראָפע אין וועסטפאַלען

אַן אויטאָ מיט אַ רעטונגס־מאַנשאַפט פערלאָזט דעם גרובען.

מוראדיגער שטורם־ווינד אין ניי־זעלאַנד

לאָנדאָן, 21 (ספּ. טעל.) אַן אומגעהייערער ציקלאָן (שטורם־ווינד) איז אדורך איבער דער שטאָט דינעדין, די דרום־הויפּטשטאָט פון ניי־זעלאַנד.

דער ווינד האָט צושמעטערט א קינדער־שפּיטאָל אָבער די באַרמהערציגע שוועסטער האָבען בצווישען צו ענטלויפען מיט דעם רוב קליינע פּאַציענטען.

ווייטער איז דער ווינד אדורך איבער דעם שטאַטישען גפיעג־פּלאַץ, וואו ס'זענען בעת מעשה פאַרגעקומען גפיעגען. דערזעהענדיג די סכנה, וואָס האָט זיך דערנעהנטערט, איז דאָס פּובליקום ענטלאָפען.

דער שטורם־ווינד האָט אראָפּגעריסען פון די ערטער די טריבונעס און די שטאַלען. א גאַנצע רייהע אויטאָמאָבילען האָבען זיך איבערגעקעהרט.

אין דער גאַנצער שטאָט זענען אויסגעהאַקט די שויבען.

דער שטורם־ווינד האָט אויסגעריסען 6000 בוימער מיט די וואָרצלען.

א גרויסער דאַמפער, וואָס איז געשטאַנען אין פּאָרט, איז צושמעטערט געוואָרען.

די צאָהל דער הרוג'עטע און פערוואונדעטע איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט.

די היזקות בעטרעפען מיליאָנען.

רוים ווערט איבערגעבויט

אַלטע געביידעס ווערען ארונטערגעריסען (א בנין נעבען ריזיגען דענקמאַל פון קעניג וויקטאָר עמאַנועל).

אַמעריקא נעהמט אויף דעם קאַמף פאַר'ן דאָלער

ניו־יאָרק, 21 (ספּ. טעל.) די אמעריקאנער בענק האָבען איינשטימיג אָפּגעוואָרפען די פראַנצויזישע פאָדערונג מכוח הכערען דעם פּראָצענט־זאַץ פון דאָלער־דעפּאָזיטען אין אמעריקא פון אנדערהאַלבען אויף 2 פּראָצענט.

אויפ'ן וואָל־סטריט איז דער דאָזיגער בעשלוס אויפגענומען מיט צופרידענהייט.

לויט דער מיינונג פון די בערזע־קרייזען, האָבען די באַנקירען דעם פולסטען צוטרוי צו דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען.

אַרבייטס־קאָנפערענץ
פון אַזיאַטישע לענדער

זשענעווע, (יט"א) מיט 12 שטימען קעגען 8 האָט דער אַדמיניסטראַטיווער ראַט פון דעם אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטס־אַמט בעשלאָסען צו בעאויפטראַגען דעם דירעקטאָר פון אַרבייטס־אַמט, אַז ער זאָל זיך ווענדען צו די רעגירונגען פון די אַזיאַטישע לענדער, וואָס זענען מיטגלידער פון אַמט, ווי אויך צו די מיטגלידער וואָס האָבען טעריטאָריאַלע בעזיצען אין אַזיען, וועגען צונויפרופען אַ בעראַטונגס־קאָנפערענץ פון די אַזיאַטישע לענדער פאַר די פראַגען פון דער אַרבייטס־לאַגע און אַרבייטס־געזעצגעבונג אין אַזיען. צו דער דאָזיגער קאָנפערענץ וועט אויך צוגעצויגען ווערען אַ פאָרשטעהער פון דער א"י־אַדמיניסטראַציע.

אַ נייער באַנק־באַנקראָט

לייפּציג, 21 (פּאַט) די קרעדיט־באַנק אין לייפּציג, וואָס עקזיסטירט פון 1868 האָט היינט אָפּגעשטעלט די צאָהלונגען.

שווערע לאַגע פון יודישען שולוועזען אין אַמעריקא
רעדוצירט די בודזשעטען ביז 25 פּר.

ניו־יאָרק, (יט"א) אויף דער יעהרליכער לאַנדעס־קאָנפערענץ פאַר יודישער סאָציאַלער שוץ איז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ בעריכט וועגען מצב פון יודישען שול־וועזען אין אַמעריקע, פון וועלכען עס איז צו זעהען, אַז צוליב דער אַלגעמיינער עקאָנאָמישער דעפּרעסיע האָבען אַלע יודישע ערציהונגס ארגאַניזאַציעס רעדוצירט זייערע בודזשעטען פון 10 ביז 25 פּראָצ. די עקאָנאָמישע דעפּרעסיע האָט שוין אָנגערירט אַלע יודישע שולען. ערגער, ווי אין אַנדערע שולען, איז די לאַגע פון יענע לערן־אַנשטאַלטען, וואָס ווערען נישט אויסגעהאַלטען דורך צענטראַלע יודישע אָרגאַניזאַציעס. אין פיל שולען האָבען די לעהרער נישט בעקומען קיין שכירות זייט מעהרערע חדשים. איינציגע שולען זענען זאָגאַר שוין געשלאָסען געוואָרען. אין פיל שולען קומען פאָר לעהרער־שטרייקען.

בעסער איז די לאַגע אין די שולען פון צענטראַלע אָרגאַניזאַציעס. אין די דאָזיגע שולען איז אָבער די הכנסה פון שכר־למוד געפאַלען דורכשניטליך אויף 35 פּראָצ. אין איינציגע שטעט האָבען די קאָמונאַלע אָרגאַניזאַציעס טיילווייז געשטראָכען די סובסידיעס לטובת די פּריוואַט־שולען.

2 יאָהר טורמע
פאַר פערשוואָנדענע „אָזעט"־געלדער

מאָסקווע, (יט"א) פאַר דער פערשווענדונג פון 701 רובל, איינקאַסירטע פאַר בילעטען פון דער „אָזעט"־לאָטעריי, איז דער געוועזענער סעקרעטאַר פון דער אָרשער (ווייס־רוסלאַנד) אָזעט־אָרגאַניזאַציע, שווען, אַ קאָמסאָמאָליעץ, פעראורטיילט געוואָרען צו צוויי יאָהר אויסבעסערונגס־הויז.

פעראייניגונג פון „פּועלי־ציון" און „צעירי־ציון" אין אַמעריקע

ניו־יאָרק, (יט"א) די טעג איז אין פילאַדעלפיא פאָרגעקומען די געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די אַמעריקאַנער „פּועלי־ציון" און „צעירי־ציון"־אָרגאַניזאַציעס, אויף וועלכער עס איז פּראָקלאַמירט געוואָרען די פעראייניגונג פון ביידע אָרגאַניזאַציעס.

ערב דער געמיינזאַמער קאָנפערענץ זענען פאָרגעקומען בעזונדערע ליקווידאַציע־קאָנפערענצען פון ביידע פּאַרטייען. אויף דער געמיינזאַמער קאָנפערענץ זענען שוין בעטראַכט געוואָרען פראַגען פון בשותפות'דיגער אַרבייט אין דער צוקונפט.

די אוניפיקאַציע פון די אַמעריקאַנער ציוניסטישע אַרבייטער־פּאַרטייען איז אַ רעזולטאַט פון דער בעוועגונג, וואָס איז ענטשטאַנען מיט אַ צייט צוריק, און וועלכע בעצוועקט צו פעראייניגען אַלע ציוניסטישע אַרבייטער־אָרגאַניזאַציעס. ביז איצט זענען שוין פעראייניגט געוואָרען די אַרבייטער־אָרגאַניזאַציעס אין א"י און אַ רייהע אַנדערע לענדער.

לינדערן דעם פינאַנץ־קריזיס אין רומעניען
פּראָיעקט פון אַ יוד. פּאַרלאַמענטאַריער

בוקאַרעשט. (יט"א) דער פּרעזידענט פון דער „יודישער פּאַרטיי" אין רומעניען דעפּ. ד"ר טעאָדאָר פישער האָט פאָרגעשטעלט דעם פינאַנץ־מיניסטער ארזשעטאיאַנו א פאָרשלאַג, וואָס בעצוועקט צו פערלייכטערן איבערצוקומען דעם איצטיגען רומענישען פינאַנץ־קריזיס. ד"ר פישער'ס פּראָיעקט, וואָס ווערט גענוי בעגרינדעט אין אַן אויספיהרליכען מעמאָריאַל, זעהט פאָר די שאַפונג פון א צווייטער עמיסיאָנס־באַנק, וועלכע זאָל ארויסגעבען 30 מיליאַרד לעי נויט געלד, וואָס זאָל צוריקגעצויגען ווערען פון אומלויף אין משך פון 25 יאָהר. דאָס נויט־געלד זאָל זיך שוין מיט'ן נאָמען אונטערשיידען פון דער רומענישער גרונד־וואַלוטע און זאָל זיין בעשטימט פאַר'ן אינעווייניגסטען געלד־אומלויף אין לאַנד.

מין. ארזשעטאיאַנו האָט זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט'ן פּראָיעקט פון דעפּ. דר. פישער. דער פּראָיעקט ווערט אויך לעבהאַפט דיסקוטירט אין די רומענישע פינאַנץ־קרייזען.

שייטלען מיט פּאַריזער שרינדעז
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעעל אויסגעאַרבייט
צו ביליגע פּרייזען
ביי פרוי ב. פּאַרזשוצקאַ, קאַמיענאַ 5
2־טער הויף, לינקס, 2־טער שטאָק.

לאדז
22 אָקטאָבער 1931

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז.
22 אָקטאָבער 1931

א פּעקעל
נייע יודישע „הטאים“

אין דער דיסקוסיע אין סיים וועגן הכנסה-שטייער האָט צווישען אַנדערע גענומען אַ וואָרט אויך דער דעפּ. לאַנגער פון פּעראייניגטען פּויערען קלוב און צווישען אַנדערע האָט ער זיך געקלאָגט, בכן דאָס דאָרף ליידט אויך פון יודען, וועלכע נוצען אויס די טרויעריגע סיטואַציע פון דאָרף און קויפען אָפּ די פּויערישע פערמעגענס בחצי חנם.

דעפּ. לאַנגער האָט געהערט צום לינקען פליגעל פון דער „ויזוואָלעניע“ און איז תמיד ווייט געווען פון אַנטיסעמיטיזם. ווייסען מיר נישט גענוי ווי אַזוי דעפּ. לאַנגער האָט זיך אויסגעדריקט אין זיין סיים רעדע און קענען אויך נישט וויסען, אויב דער זעלבער דעפּ. לאַנגער האָט שוין בעווייזען אינ'ם נייעם פעראייניגטען פויערען-קלוב דורכצומאַכען אַזאַ עוואָלוציע, אַז וויטאָס זאָל פון איהם האָבען גרויס נחת. דער לינקער פליגעל פון „ויזוואָלעניע“ האָט טאַקע געוואָרענט, אַז די פעראייניגונג מיט „פּיאַסט“ וועט נישט צוגעבען קיין געזונד די ריין דעמאָקראַטישע אידעאַלען פון „ויזוואָלעניע“, וועלכע האָט תמיד מעהר געצויגען צו די פּ. פּ. ס. ווי צו „פּיאַסט“.

אַ פאַקט איז, אַז די ענדעציע האָט זיך אָנגעכאַפּט אין דעפּ. לאַנגער'ס רעדע און אַפּלאָדירט איהם גאָר הייס. דער הויפּט-אָרגאַן פון דער ענדעציע, די „גאַז. וואַרש.“ ציטירט לאַנגער'ס רעדע און דריקט אויס איהר פרייד. וואָס דער לינקער פליגעל פון דער פּויערן-פּאַרטיי הויבט זיך אָן בעפרייען פון דער השפּעה פון די מאַסאָנען און יודען און וועט נישט מעהר נאָכגעהן די פּ. פּ. ס. וועלכע שטעלט זיך תמיד אויף דער זייט פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען און דער עיקר — אויף דער זייט פון די יו עו.

דאַבי שיסט די „גאַז. וואַרשאַווסקאַ“ מיט אַ ניי פּעקעל יודישע חטאים:

די יודען שטיצען דער סאַנאַציע. אויב אין יאָהר 1928 האָבען נאָך די יודען געהאַלטען, אַז ווישליצקי פּעררעט זיי געהעריג מיט דער סאַנאַציע, אַז דערמיט איז ער אַ רעגענט, איז אין יאָהר 1930 די סיטואַציע געוואָרען גאָר אַן אַנדערע. אַלע יודישע כיים-ליסטעס צוזאַמען האָבען נישט בעקומען אַזוי פיל שטימען וויפיל שטימען יודען האָבען אָבגעגעבען פאַר דער סאַנאַציע-ליסטע. אינ'ם סאַנאַציע-לאַגער געפינען זיך היינט נישט נאָר צדיקים, רבנים, אגודה אין אסימילאַטאָרען נאָר אויך ציוניסטען. כלומרשט מאַכט מען דעם אַנשטעל פון אָפּאָזיציע. אָבער אַ חוץ גרינבוימס גרופּע, וועלכע איז לעצטענס זעהר אָפּגעשוואַכט, זענען אַלע איבריגע יודישע גרופּען און פּאַרטייען פּאָזיטיוו געשטימט פאַר דער סאַנאַציע. אַז יודען ווילען בעסער די סאַנאַציע ווי די ענדעקעס — שרייבט ווייטער די „גאַז. וואַרש.“ — איז פאַר אונז נישט קיין נייעס. אַ נייעס איז אָבער יאָ, וואָס די יודען ווילען בעסער די מאַכט פון דער סאַנאַציע ווי די מאַכט פון די פּוילישע לינקע פּאַרטייען. און דאָס פרייט שטאַרק דאָס האַרץ פון דער ענדעציע, פון איין זייט געווינט זי אַזוי אַרום די לינקע פּוילישע פּאַרטייען פאַר איהר פּרינציפּ פון „ריין-פּוילישקייט„ און פון דער אַנדערער זייט קאָמפּראָמיטירט זיך דאָך די סאַנאַציע לויפענדיג אין די אָרעמס פון די יודען. און אַז די יודען זענען עפּעס שרעקליכס, האָבען מאָראַליש קיין ווערט נישט איז פאַר דער ענדעציע קלאָהר ווי דער טאָג. אַ בעווייז ברענגט זי — די יודען האָבען נישט פּראָטעסטירט געגען דער מעשה „בריסק“, בעת דאָס גאַנצע פּוילישע פאָלק האָט יאָ פּראָטעסטירט.

פרייט זיך די „גאַז. וואַרש.“ און שרייבט:

מיר מאַכען נישט קיין סוד דערפון, אַז דאָס, וואָס די יודען שיידען זיך אָפּ פון די פּוילישע לינקע פּאַרטייען בעטראַכטען מיר אַלס נוצליך פאַר אונזער „צוקונפט“.

און דערביי קומט אַזאַ דראָהונג:

„די יודען האָבען פערבונדען זייער גורל מיט'ן גורל פון דער סאַנאַציע. צוזאַמען מיט דער סאַנאַציע זענען זי יודען איצט פון אויבען (!) און צוזאַמען מיט איהר וועלען זיי אַמאָל זיין פון אונטען“.

י. נ.

—=):o:(=—

דענקמאַל לכבוד דער ערשטער פּוילישער תנ"ך-איבערזעצונג

פּאָזען (י.ט.א.) אין דעם שטעטעל וואָנגראָוויעץ (פּאָמערן) איז די טעג אויפגעשטעלט געוואָרען אַ דענקמאָל לכבוד דער ערשטער תנ"ך-איבערזעצונג אויף פּויליש, וואָס איז געמאַכט געוואָרען אין דעם שטעטעל אין 11-טען יאָהרהונדערט. דעם דענקמאָל האָט געשטעלט דער פּוילישער פערבאַנד פון ביבעל-פאָרשער.

וואָס ווערט געטוהן מיט'ן מלוכה-געלד?
אַנ'ענטפער וועט פאָדערן די אָפּאָזיציע, ס'איז אָבער אַ ספק, צי זי וועט דעם ענטפער בעקומען

אין אַנ'אַרטיקעל א. נ.: „דער סאַנאַציע-סיים און דאָס לאַנד“ גיט דער „ראָבאָטניק“ פאָלגענדע אָפּשאַצונג פון דער אַרבייט פון סאַנאַציע-לאַגער אין סיים:

„אָפּוואַרפענדיג אַלע פאָרשלאַגען פון דער אָפּאָזיציע, האָט די רעגירונגס-מעהרהייט מיט'ן גאַנצען בעוואוסטזיין אַנגענומען פאַר דער מלוכה אויף דער לויפענדער צייט אַ פּוסקאָם נישט רעאַלען בודזשעט מיט אַ דעפיציט אויף הונדערטער מיליאָנען זלאָטעס, און אָפּטוענדיג אַט די „פריידיגע“ אַרבייט, האָט זי בעפולמעכטיגט די רעגירונג צו טון מיט'ן דאָזיגען ממש פיקטיווען בודזשעט. וואָס נאָר זי וויל.

אַ דאַנק דער „בריסקער“ מעהרהייט איז דער בודזשעט, אויף וועלכען עס טראָגען קרבנות 30 מיליאָן בירגער, און די גאַנצע פינאַנציעלע פּאָליטיק פון דער מלוכה אַרויסגענומען פון עפענטליכען קאָנטראָל און פון יעטוועדער השפעה פון די געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען, ווייל לויט די פּולמאַכטען, וועלכע די רעגירונג האָט בעקומען, דיספּאָנירט זי אַליין מיט די פינאַנצען פון דער מלוכה“.

א חוץ דעם הייפעל פערטרויטע ווייסט היינט קיינער נישט, וואָס עס טוט זיך בכלל מיט'ן בודזשעט און בפרט, צי זענען די רעדוקציעס, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען אויפ'ן חשבון פון די מלוכה-בעאַמטע, אַרבייטסלאָזע, שול-וועזען, טאַקע געוואָרען דאָס איינציגע רעטונגס-מיטעל, אָדער צי האָט מען געקאָנט די דאָזיגע איינשפּאָרונגען זוכען און געפינען אויף אַנדערע פּאָזיציעס פון בודזשעט.

עס איז בעזונדערס אינטערעסאַנט די פראַגע, צי זעגען אין דערזעלבער פּראַקטיק, וואָס די אויסגאַבען אויף די בעאַמטען-פענסיעס, אָדער אויפ'ן שול-וועזען, פערקלענערט געוואָרען אויך די אויסגאַבען: אויף די דיספּאָזיציע-פאָנדען, אויף פערשידענע „רעפּרעזענטאַנצען„ און „נאַל-בקעס“, אויף רייזעס, אויף אויסלענדישע דיעטעס פאַר הויכע לייט, אויף פערשידענע קאָנצעלאַריע-מכשירים, וואָס פיגורירען אין מיליאָנען-סומעס, אויף לוקסוס-אַפּאַרטאַמענטען, אויף אויטאָס. אויף דער אַדמיניסטראַציע פון דער אַרמעי א.א.וו. א.א.וו.

און וואָס, אַ שטייגער, טוט זיך אין די מלוכה-אונטערנעהמונגען, צו וועלכע די מלוכה צאָהלט צו אַזוי אָפט און וועלכע האָבען זיך אין דער צייט פון דער סאַנאַציע אַזוי פיל געמעהרט, מיט די באַניפיקאַציעס פאַר מיטגלידער פון אויפזיכטס-ראַטען, מיט די הויכע פענסיעס פון פערשידענע דירעקטאָרען?!

און מען זאָל דאָס אַלץ איבערציילען, וואָלט זיך אַרויסגעוויזען, וויפיל עס קאָסט אונז אַט דער איינגעאָרטיגער „אַכמאַי-עטאַטיזם, וואָס איז געוואָרען אַנ'אמת'ע שמאַלץ-גרוב פאַר איינצנע.

אָבער אויף די אַלע פראַגען וועט די רעגירונגס-מעהרהייט אויס העפליכקייט קיינמאָל נישט פאָדערען קיין שום ענטפער. דעם ענטפער וועט פאָדערען די אָפּאָזיציע, אָבער צי זי וועט איהם בעקומען, איז זעהר צווייפעלהאַפט“.

—=:[O]:=—

טראַגעדיע פון די אַרבייטסלאָזע אין אַמעריקע
מחנות מענשען וואַנדערן איבערן לאַנד און פערקויפען זייער אַרבייט פאַר אַ ביסעל עסען. — פיל קומען אום אין דער וואַנדערונג פון הונגער און פון קעלט

אין אַמעריקאַ איז נישטאָ קיין סאָציאַלע פערזיכערונג אויפ'ן פאַל פון אַרבייטסלאָזיגקייט, עס איז אויך נישטאָ קיין אָרגאַניזירטע געזעלשאַפטליכע הילף אויף דעם פאַל.

די אַרבייטסלאָזע זענען דעריבער אָנגעוויזען אָדער אויף פריוואַטע אָדער אויף געזעלשאַפטליכע פילאַנטראָפּיע. אָבער דער עיקר העלפען זיי זיך אַליין דורך זעלבסטהילף, און דאָס צווינגט זיי אָפט צו וואַנדערן פון אָרט צו אָרט, פון שטאָט צו שטאָט, ווי אין די גאָר אַלטע צייטען.

די אַרבייטסלאָזיגקייט נעהמט הויפּטזעכליך אַרום די מענער און זי האָט זיך אין די לעצטע פינף יאָהר שטאַרק פערגרעסערט אַ דאַנק דעם, וואָס עס זענען מאַסענהאַפטיג אַיינגעצויגען געוואָרען אין דער אינדוסטרי פרויען און קינדער. אין יאָהר 1920 זענען אין די פעראייניגטע שטאַטען געווען בעשעפטיגט 8 און אַ האַלבע מיליאָן כרויען איצט — 11 מיליאָן, קינדער — העכער 2 מיליאָן.

אין אַמעריקאַ איז שטאַרק ענטוויקעלט דער ראַטעס-קרעדיט. דער אַרבייטסלאָזער פערוועצט דעריבער זיין מעבעל, נעהמט אַ הלוואה אויף זיין אַסעקוראַציע-פּאָליסע, דאַן הויבט ער אָן צו מאַכען חובות אין די שפּייז-געוועלבער און אין אַנדערע געשעפטען.

אין אַמעריקאַ שטעהט זעהר הויך די מאָראַל פון בעל-חוב. אַזוי אַז די סוחרים געבען קרעדיט אַפילו אַרבייטסלאָזע, וויסענדיג אַז זיי וועלען אָפּגעבען מיט דער צייט די חובות.

די הויז-ווירטען ענטשליסען זיך נישט אַזוי גיך צו מאַכען אַנ'עקסמיסיע, ווייל זיי שטויסען זיך אָן אויפ'ן ווידערשטאַנד פון אַלע שכנים. אָבער טיילמאָל קומען פאַר געוואַלטזאַמע עקסמיסיעס, ווי אַ שטייגער אין פּיטסבורג, וואו הונדערטער אַרבייטסלאָזע האָבען זיך געהאַט אויסגעבויט הילצערנע הייזלעך אויסער דער שטאָט אויף סעמדע פּלעצער. פּאָליציי האָט דאָס איינגעפּאַקט און טער-געצונדען און פערברענט די הייזלעך פון די אַרבייטסלאָזע.

ווען דער אַרבייטסלאָזער האָט שוין אויסגעשעפּט אַלע עקזיסטענץ-מעגליכקייטען, לאָזט ער זיך מיט'ן לעצטען סענט אין דער קעשענע וואַנדערען. אַט די וואַנדער-וגען נעהמען טיילמאָל אָן אַ דראַמאַטישען כאַראַקטער, ווען עס בלאָנדזשען אַרום איבער'ן לאַנד גאַנצע מחנות מענשען הונגעריגע, פערפּרוירענע, וועלכע נעכטיגען איבער אין די וועלדער און פעלדער.

מאַנכעסמאָל לאָזט דער אַרבייטסלאָזער איבער זיין פאַמיליע אינדערהיים זעצט זיך אַריין מיט עטליכע חברים אין אַנ'אַלטען פאָרד און לאָזט זיך וואַנדערן אויף גאַט'ס בעראָט. אָפטמאָל ענדיגט זיך אַזאַ רייזע טראַגיש: די וואַנדערער קומען אום פון הונגער. געלינגט דעם אַרבייטער צו קריגען אַרבייט נעהמט ער אַריבער זיין פאַמיליע אין אָרט, וואו ער האָט זיך בעזעצט. טיילמאָל קריגען אַרבייט די קינדער אָדער די פרוי, דאַן האַלטען זיי אויס דעם פאַמיליען-פאַטער.

די פאַרמערס נעהמען גערן צו אויף אַרבייט די וואַנדערער, ווייל קיין געלד דאַרפען זיי נישט צאָהלען: ווייל דער אויסגעהונגערטער וואַנדערער בעגנוגענט זיך דערמיט, וואָס ער קריגט צו עסען.

אין די שטעט איז פיל ערגער. דאָ איז שווער צו קריגען אַרבייט. די אַרבייטסלאָזע בעמיהען זיך דאָס אויסצונוצען זייער פריי צייט: זיי געהען אויף קורסען, זיצען אין די ביבליאָטעקען, לייען-זאַלען, און מוזייען, ווייל דאָ איז כאָטש וואַרים. פאַרלעזונגען און פערזאַמלונגען ווערען שטאַרק בעזוכט פון אַרבייטסלאָזע. די קינאָ-אינהאָבער האָבען איינגעפיהרט זעהר ביליגע פריהמאָרגען-סעאַנסען פאַר אַרבייטסלאָזע. עס זענען פעהאַן פיל ביליגע קוכען, באַדען און געוועלבלעך, וואו פאַר אַ קליינעם פּרייז קריגט דער אַרבייטסלאָזער צו עסען.

געשטיגען אין ענגלאַנד די צאָהל בעוואָפענטע רויב-אָנפאַלען
די פרעסע פאָדערט איינצופיהרען לייב-שטראָף

ענגלאַנד געפינט זיך איצט פאָלקאָם אונטערן צייכען פון צוויי פאַקטאָרען: פון די וואַהלען צום פּאַרלאַמענט און פון געוואַלדיגען קריזיס. ווי געוועהנליך, נוצט מען אין ענגלאַנד אויס אויך די וואַהלען אויף געוועטען אין קאָנקורסען. אַזוי האָבען איניגע בלעטער געעפענט קאָנקורסען מיט גרויסע געלד-פּרעמיעס איבער דער פראַגע: וואָסער רעזולטאַט וועלען געבען די וואַהלען. די פּרעמיעס בעטרעפען אין איין פאַל 5 טויזענט פונט, אָבער צו קריגען זי איז נישט פון די לייכטע זאַכען, ווייל ווי איינער האָט זיך אויסגעדריקט, אי'ז לייכטער איבערצוציילען די שטיינער אויפ'ן גרונד פון ים, איידער צו טרעפען דעם אויסגאַנג פון די וואַהלען, וועלכע קומען פאָר דעם 27-טן אָקטאָבער.

דער קריזיס האָט געבראַכט אַנ'אמתע איבערקעהרעניש אין ענגלאַנד. וועגען באַנקראָטען, געלד-קריזיס אין אַרבייטסלאָזיגקייט ווייסען אַלע. וועניגער בעקאַנט איז דער פאַקט, אַז אין ענגלאַנד איז לעצטענס געוואַלדיג געשטיגען די צאָהל פערבעכענס און אַז זייער כאַראַקטער האָט זיך ראַדיקאַל געענדערט. אין ענגלאַנד האָט מען נישט געוואוסט וועגען גזלות מיט בעוואָפענטער קראַפט — רויב-אָנפאַלען. איצט זענען די אָנפאַלען, שיסעריען אויף פּאָליציי א.ד.גל. געוואָרען אַזוי אָפט אַז אַ טייל בלעטער פאָדערן איינצופיהרען לייב-שטראָף פאַר גנבים, ביי וועלכע מען וועט געפינען געוועהר.

עס הער'ט זיך איבער דאָסזעלבע, ווי בעת'ן געוואַלדיגען קריזיס אין די יאָהרען 1862–1865 דעמאָלט זענען די רויב-אָנפאַלען געוואָרען אַזאַ אָפּטע ערשיינונג, אַז די פרעסע האָט געפאָדערט איינצופיהרען לייב-שטראָף פאַר די אָנפאַלער. דער פּאַרלאַמענט האָט אָנגענומען אַזאַ געזעץ, אָבער איינגעפיהר'ט איהם אין לעבען איז נישט אויסגעקומען, ווייל עס האָט זיך געענדיגט דער בירגערקריג אין אַמעריקע, דער „בוימוואָל-הונגער“ אין ענגלאַנד איז פאַריבער און דערמיט האָט זיך אויך געענדיגט דער קריזיס. עס זענען אויך פערשוואונדען די אַרבייטסלאָזע, וועלכע פלעגען בעפאַלען מענשען אין די גאַסען.

פּראָטעסט געגען די היטלעריסטישע כוליגאַנעס
אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען וועד-הקהלות

לאָנדאָן, (י. ט. א.) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען וועד-הקהלות (באָרד אָף דעפּוטיס) האָט דער געוו. קאָנסערוואַטיווער דעפּוטאַט סאַמיועל פינבאָרג פאָרגעשלאָגען, אַז דער וועד-הקהלות זאָל שיקען צום דייטשען רייכס-פּרעזידענט הינדענבורג אַ דעפּעשע מיט דער בייטע אויסצואיבען זיין אויטאָריטעט געגען דער היטלער-בעוועגונג.

דער פּרעזידענט פון וועד-הקהלות ה' ד'אביגדור גאָלדסמיד האָט דעם פאָרשלאָג נישט געשטעלט צו אָפּשטימונג, ערקלערענדיג, אַז עס איז געגען דער טאַקטיק פון וועד-הקהלות צו אינטערווענירען אין פראַגען, וואָס זענען נוגע אויסלענדישע יודען, נישט זייענדיג זיכער אין די ענטשפּרעכענדע קהלות.

דער וועד הקהלות האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט מיטגעפיהל די קרבנות פון די לעצטע ראש-השנה'דיגע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע עקסצעסען געגען יודען און עס ווערט פעסטגעשטעלט די צופרידענהייט פון וועד-הקהלות. דאָס די מאַכט-אָרגאַנען האָבען שנעל רעאַגירט, כדי נישט צו דערלאָזען צו ווייטערע אומרוהען.

אויף דער זיצונג פון וועד-הקהלות איז אַרומגערעדט געוואָרען די לאַגע פון יודען אין גריכענלאַנד און סלאָוואַקיי (פראַגע פון שטאַטסלאָזיגקייט).

לסוף פון דער זיצונג האָט דער וויצע-פּרעזידענט פון פינאַנס-קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ ה' סימאָן מאַרקס מיטגעטיילט, אַז דאָס לעצטע יאָהר (ביז סוף סעפּטעמבער) איז פאַר'ן קרן-היסוד געזאַמעלט געוואָרען אַנ'ערך 28 טויזענד פונט. צוליב דער שווערער פינאַנציעלער לאַגע פון דער יודישער אַגענץ לעגט פאַר דער רעדנער, אַז די מיטגלידער פון וועד-הקהלות, וואָס האָבען אינטערעס פאַר'ן א"י-פּראָבלעם, זאָלען זיך צונויפקומען אויף אַ ספּעציעלער פערזאַמלונג, כדי צו בעטראַכטען די מעגליכקייטען פון פערגרעסערן די הכנסה-קוועלען פון דער יודישער אַגענץ.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 און פון 5–9 אָוונד.
בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

פאמיליע לעבען אין סאוויעט-רוסלאנד

דער איצטיגער צושטאנד פון דער היים און דער פאמיליע אין רוסלאנד וואקסט ארויס פון צוויי פונדאמענטאלע אורזאכען — ערשטענס, די רעוואלוציע; צווייטענס, דער אויפבוי פון דער נייער און, ווי סטאלין רופט עס, סאציאליסטישע ארדנונג.

עס האט געדינט די אינטערעסען פון דער באל־שעוויסטישער רעוואלוציע צוצוברעכען די אלטע פאמיליען־סיסטעם, ווייל די רעליגיעזע הייראט אין רוסלאנד האט דער פרוי געמאכט פאקטיש א שקלא־פין ביי איהר מאן. עס דינט אויך די אינטערעסען פון סטאלינ'ס איבערבויאונגס־פלענער, אז די רוסי־שע יוגענד — און דאס לאנד ווערט הויפטזעכליך גע־פיהרט פון איהר יוגענט — זאל נישט נעמען די געשלעכט־בעציהונגען צופערנסט, צו סענטימענטאל. די דארפען אבגעבען וואס ווייניגער צייט און כוחות אויף ראמאנסירען, אויף חלומ'ות, אויף פערבענקטע בליקען אין די אויגען פון מיידלעך, און וואס מעהר פאר פלאנעווען און ארבייטען „פאר דעם פאטער־לאנד און דעם סאציאליזם".

און דאך זענען פארגעקומען גרויסע ענדע־רונגען אין די פאמיליען־בעציהונגען אין פערלויף פון די לעצטע צוויי יאהר. מען קאן נאך אלץ קרי־גען א גט אין רוסלאנד פאר דעם פרייז פון א גלאז טיי, און עס געדויערט נישט פיל לענגער, ווי ארונ־טערצושלינגען א געזאלצענע מאלצייט. אבער מי־לויפט שוין מעהר נישט אין די געריכטען וועגען א לייכטען גט, די אלטע הייראטען ווערען מעהר געזעצט און נייע ווערען נישט דורכגעמאכט אזוי געאיילט.

ביז א גרויסער מאס איז עס גראד די יוגנווארג, וואס פיהרט די בעוועגונג פאר א מעהר קאנסערוא־טיווען און דויערהאפטען פאמיליען־לעבען. און דאס איז גאנץ נאטירליך, דער יונגער דור האט אמ־ערגסטען געליטען פון די ליבעס און געשלעכטליכע פרייהייטען נאך דער רעוואלוציע.

עס זענען איצט פערהאן טויזענדער יונגע פרוי־ען אין רוסלאנד, וועמעס פערקריפעלטע און אפגע־שוואכטע קערפערס בעווייזען, אז אפילו דארט, וואו „אומלעגאלע אפעראציעס" (אבארטען) זענען לעגאל (אין רוסלאנד מעג מען מאכען אזעלכע אפע־ראציעס) און אפילו ווען גענישטע דאקטוירים מאכען די אפעראציעס, איז מען נאך אלץ נישט אויסגעהיט פון די געפאהרען פון פיזישע און גייסטיגע ליידען. עס זענען איצט פערהאן גרויסע צאהלען יונגעליט, מאנכע נישט מעהר ווי יונגלעך, וועלכע טראגען אויף זייער געוויסען דעם זעלבסטמארד פון יונגע מיידלעך, וועלכע זיי האבען לייכטזיניג פערשפרא־כען צו הייראטען און וועלכע האבען געבראכען דעם פערשפרעכען, ווען די מיידלעך זענען שוואנ־גער געווארען.

דער קאמסאמאל, די קאמוניסטישע יוגענד־אר־גאניזאציע, בעציהט זיך ערנסט צו דער פראגע. ווען א בחור נוצט אויס די חבר'שאפט פון דער פאר־טיי אפצונארען א מיידעל, ווערט ער אויסגעשלאסען. מאנכעס מאל גיט מען איהם אויך איבער צו די בע־אמטע פאר א שווערער שטראף, ווי בלויז א פארטיי־הארם.

די רעגירונג אליין האט פערקריצוועט דעם וואגען אויף דעם וועג צו א מעהר סאלידען פאמיל־יען־לעבען, דורך די נייע געזעצען פון הייראט און גט, וואס זענען איין אין קראפט דעם ערשטען פעברואר פון היינטיגען יאהר. לויט די נייע געזעצען, איז די רעגירונג געווארען אויס פארטנער אין די פאמיליען־בעציהונגען. פראסט געזעדט, די רעגירונג האט געלאזט וויסען, אז ווען א פאר פאלק הייראט, קענען זיי מעהר נישט אפגעבען די קינדער, וואס זיי וועלען האבען, צו דער רעגירונג צו ערציהען.

דער נייער הייראטס־און־גט־געזעץ לויטעט, אז „עלטערן זענען געזעצליך פערפליכטעט אכטונג צו געבען אויף זייערע מינדעריעהריגע קינדער, די זענען בעזונדער'ס פערפליכטעט צו געבען זיי א גוטע בילדונג און צוגרייטען זיי פאר א נוצליכען לעבען".

דאס זענען נישט קיין פוסטע ווערטער ביי דער רעגירונג. זי האט איינגעשטעלט א גענעראל־מאשי־נערי, וואס גיט אכטונג, אז עלטערן זאלען טון זייער פליכט אין בעצוג צו די קינדער. רוסלאנד וויל נישט שטעלען דעם קומענדיגען דור אין געפאהר. א פאטער, וואס טוט נישט זיין פליכט, גוועט האבען א סך צו פערענטפערען זיך, און אויב די תרוצים זענען פאלשע, מעג ער זיך ריכטען אויף א ביטערען פסק.

נאך א פונקט פון דעם נייעם געזעץ, וואס פער־שטארקט דעם הייראטס־בונד, האט צו טון מיט די בעציהונגען צווישען מאן און ווייב אפילו נאך א גט. א מאן קען נישט אפ'גט'ן זיין קראנקע פרוי און איינגאנצען פערגעסען אן איהר. ער מוז איהר פערזארגען ביז צוועלף מאנאטען נאך דעם גט. דאסזעלבע איז גילטיג אויך פאר פרויען. א פרוי מעג אפ'גט'ען איהר קראנקען מאן, אבער זי מוז איהם פערזארגען ביז 12 מאנאטען נאך דעם גט.

אנ'עהנליכער פונקט פון דעם געזעץ בעשיצט אויך די ארבייטסלאזע, איהר מעגט אפ'גט'ען אייער פרוי, אויב איהר האט זי מעהר נישט ליב און איהר האלט, אז עס איז נישט מאראליש צו לעבען מיט איהר אהן ליבע. אבער ביז זעקס מאנאטען נאך דעם גט מוזט איהר געבען געלד, אויב זי האט נישט קיין ארבייט. איהר מוזט איהר געבען א געלעגענ־הייט איינצוארדנען זיך מיט א בעשעפטיגונג, דאס־זעלבע בעציהט זיך אויך פאר דעם מאן. אויב דער מאן האט נישט קיין ארבייט, מוז איהם זיין גע'גט'ע פרוי ארויסהעלפען ביז זעקס מאנאטען נאך דעם גט

די פערפליכטונגען פון דער היים און דער פא־מיליע ווערען אויך פערשטארקט דורך די געזעצען אין בעצוג צו די פעראנטווארטליכקייטען פון קינדער און עלטערן. קינדער האבען בעשטימטע פעראנט־ווארטליכקייטען פאר זייערע עלטערן און פאר זייערע זיידעס און באבעס. עלטערע ברידער און שוועסטער זענען פעראנטווארטליך פאר זייערע יונגע רע נאהענטע. קינדער זענען אויך פעראנטווארטליך פאר די אדאפטירטע עלטערן, און עלטערן זענען פעראנטווארטליך פאר שטיף־קינדער. מען טאר נישט פערנאכלעסיגען אדער טיראניזירען איבער שטיף־קינדער.

א בעדייטענדע אויסבעסערונג אין דעם געזעץ האט צו טון מיט דער פראגע פון „אומגעזעצליכע" קינדער. עס זענען נישטא קיין אומגעזעצליכע קינ־דער אין רוסלאנד. אידער א קינד ווערט געבוירען דארף עס נישט נאר דאס רעכט פון דער צוקינפטיגער מוטער „נאר ◄ייך איהר פליכט צו קומען אין „זאגס", אין רעגירונגס־ביורא, און פערשרייבען, ווער עס איז דער פאטער פון דעם קינד. די רעגירונג רעגיסטרירט, ווען זי גיט אן, און ס'מאכט נישט אויס, צי ער איז פערהייראט, אדער א בחור, ווערט ער בעטראכט פאר דעם געזעצליכען פאטער פון דעם קינד און מוז געבען געלד פאר איהם. אפטמאל פלעגט א מאן לייקענען, אז ער איז ווירקליך דער פאטער און ער פלעגט ברענגען עדות, אז די מיידעל האט געהאט אינטימע בעציהונגען מיט אנדערע מע־נער. אין אזעלכע פאלען האט מען אפגעמעקט דעם מאנ'ס נאמען פון די ביכער, און דאס קינד איז געבליבען אהן א פאטער צו אויסהאלטען איהם.

איצט געהט דאס שוין מעהר נישט. די געריכ־טען זענען אנגעזאגט געווארען צו מאכען א גרינט־ליכע אונטערזוכונג אין יעדען פאל, און צו בעשטי־מען, וועלכער פון די מענער איז וואהרשיינליך גע־ווען דער פאטער פון דעם קינד, און האלטען איהם פעראנטווארטליך פאר אויסהאלטען.

דער בעסערער שטאנד פון דער היים און דער פאמיליע ווייזט זיך זעהר שטארק אין די זאגענאנטע ארבייטער־קלובען. אין די ערשטע יאהרען פון דעם סאוויעט רעזשים האט די רעגירונג ער[?]וט די קלובען און האט זיי געשענקט פיל מעהר אויפמערק־זאמקייט, ווי זיי האבען פערדינט. דער רעגירונג'ס צוועק איז געווען אפצוגעוואוינען די יוגנווארג פון דעם „פערשמאלצענעם איינפלוס" פון דער היים מיט איהרע אלטע בעגריפען פון פריוואט אייגענטום.

אין יאהר 1926, ווען איך האב בעזוכט רוס־לאנד, זענען די קלובען געווען געפאקט מיט מענ־שען. יונגע מאמעס פלעגען איבערלאזען זייערע עופהלעך און זיי פלעגען לויפען פערברענגען דעם אווענט אין דעם קלוב. יונגע מענער פלעגען זיך זעלטען ווייזען אין דער היים, סיידען צו קומען נעכטיגען. איצט זעהט מען דעם יונגען טאטען מיט דער מאמען פערברענגען מיט זייער קינד אין א פארק. מאסקווער בחורים און מיידלעך טרעפען זיך אין די קינאס וויבטער־צייט. און אין פריהלינג און זומער קומען די יונגעלייט ארויס אין אווענט מיט זייערע הארמאשקעס און זיי שפילען און זינ־גען און טאנצען אין די פארקעס. אדער אויף די בולווארען און זוכען געפעלען צו ווערען אין די אויגען פון די מיידלעך, וועהרענד די עלטערע לייט קלאפען צום טאקט און מאכען זיך לוסטיג.

רעליגיעזע הייראטס־צערעמאניעס זענען צוריק אריין אין דער מאדע — נאך א בעוויז, ווי דער אלטער היים־ און פאמיליען־לעבען ווערט צוריק איינגעפונדעוועט. עס איז נישט קיין גרינגע זאך דורכצופיהרען א רעליגיעזע חתונה־צערעמאניע. מען מוז עס טון אין געהיים. איך ווייס נישט, צי עס גייז פערהאן א געזעץ געגען דעם. אבער אויב מען וואלט זיך דערוואוסט, אז א יונגערמאן האט חתונה געהאט ביי א רב, אדער ביי א גלח, וואלט ער, מעגליך, פערלוירען זיין פאסטען. טוט מען עס אין געהיים. בלויז די נאהענטע מחותנים קומען צו דער חתונה, וועלכע ווערט דורכגעפיהרט ביי דעם גייסט־ליכע [?]אין דער היים אדער ערגעץ אנדערש, וואו די צערעמאניע קען שטיל דורכגעפיהרט ווערען. און דיקא ווייל עס איז אזוי געהיים און פערבאטען, איז עס מעהר אינטערעסאנט און אנציהענד פאר דאס יוגנווארג.

אבער ביז די נייע איינפיהרונגען, וואס ווייזען זיך שוין, וועלען איינגעפונדעוועט ווערען, זעהט מען דערווייל אויף שריט און טריט טראגעדיעס, וואס די צו־גרינגע גט'ן האבען געבראכט.

עס איז פערהאן א היבש ביסעל האנדעל און שאכער־מאכער אין בעצוג צום פאמיליען־לעבען און היימישע בעקוועמליכקייטען אין סאוויעט רוסלאנד.

איך האב זיך געדארפט טרעפען מיט א געוויסע פערזאן און איך האב איהם אפגעזוכט אין זיין היים. ווען איך בין אריין אין צימער, האט ער געזעסען ווערטשערע מיט דער פרוי. איך האב בעמערקט, אז דער צימער איז אפגעטיילט מיט א פארהאנג, און אז הינטער דער אפטיילונג געפינט זיך א פרוי מיט א קינד, זיי זענען נישט ארויס פון דער בעהעלט ביז די גאנצע צייט, וואס איך האב זיך פערזאמט אין דעם צימער. מיין בעקאנטער, האט מיר נישט ער־קלערט, ווער זיי זענען.

אבער אויף מארגען האב איך זיך דורך א פריינט דערוואוסט, אז די פרוי און דאס קינד זענען געווען דעם מאנ'ס ערשטע פרוי און זיין קינד. ער האט זי אפגעג'ט און האט חתונה געהאט מיט דער צווייטער. אבער אזוי ווי עס איז שווער צו קריגען אד ירה, געפינט זיך דערווייל די ערשטע פרוי און דאס קינד ב ייאיהם אין דער היים מיט דער צווייטער פרוי. אבער ווען אימיצער קומט אריין אין הויז, בעהאלט זיך די געג'ט'ע פרוי. זי שעהמט זיך צו ווייזען פאר זיינע פריינט...

ע. טאבענקין.

דער דיכטער געארג ענגעל

איז געשטארבען אין בערלין

קאמפיין פאר פעראריטמע יודען אין פוילען

וו א ר ש א, 20 (סעלעפאניש) דער האנד־ווערקער־טוער משה בורזין איז אפגעפאהרען קיין אמעריקא, וואו ער וועט אנטיילנעהמען אין דער קאמפיין לטובת די פעראריטמע יודען אין פוילען.

אונגאריש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער

ב ו ד א פ ע ש ט, (י.ט.א.) אויף דער לעצטער אלגעמיינער פערזאמלונג פון אונגארישען „פרא־פאלעסטינא פערבאנד" איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען אנ'אונגאריש ארץ־ישראל'דיגע האנדעלס און לאנדווירטשאפטליכע קאמער.

אין דעם ארגאניזיר־קאמיטעט זענען ארייז א רייהע איינפלוסרייכע פערזענליכקייטען פון די ווירטשאפטליכע קרייזען.

„ווייצמאן-אפענסיווע געגען הארצבורג"

די נייעסטע בבא-מעשה פון די היטלער-לייט

ב ע ר ל י ן, (יט"א) די נאציאנאל־סאציאליסטי־שע פרעסע־דינסט טיילט מיט: „ווי מיר והערען געוואויר פון זיכערע קוועלען איז אנגעקומען קיין בערלין דער בעקאנטער ציוניסטען־פיהרער ווייצ־מאן, כדי צוזאמען מיט די דייטשע ציוניסטען אנצונעהמען א שטעלונג צום צוזאמענפאהר פון דער נאציאנאלער אפאזיציע אין הארצבורג. אלס בע־וויז קען דינען דער פאקט, וואס מיט 24 שעה שפעטער איז דאס גאנצע דערשראקענע יודענטום געבראכט געווארען אין בעוועגונג. אויף דער טאג־ארדנונג שטעהען די שוץ־מיטלען פון יודענטום געגען דער אקציע פון דער נאציאנאלער אפאזיציע".

דער „פעלקישער בעאבאכטער" דרוקט די דאזיגע בבא־מעשה אויף דער ערשטער זייט מיט קידוש לבנה־אותיות. אויך די איבעריגע היטלער־צייטונ־גען ברענגען די דאזיגע אומגעלומפערטע מעלדונג.

קרבנות פון שפיאנאזש

...ס-צ'אנעל קרימינאלישער ראמאן

(54

דער זאל פון געריכט איז געווען אנגעפראפט, מיט עולם, וואס איז זשעדנע געווען אויף סענסא־ציעס.

פון מויל צו מויל איז איבערגעגעבען געווארען דער קלאנג, אז די ערמארדעטע איז געווען אין איני־טימע בעציהונגען מיט מאקס קארלינען, מיט באריס מעליקאוו'ן און מיט א רייהע אנדערע מענשען, וואס זייערע נעמען האט מען איבער דעם אנדערען איינ־געראימט אויפ'ן אויער.

צווישען דעם פובליקום האבען צירקולירט די פאנטאסטישסטע פרטים.

מען האט געווארט אויף נייע דערשיטערנדע נייעס.

די האפענונגען זענען אבער געווען בחנמדיגע.

קיין איין עדות האט נישט געקאנט עפעס צו־געבען צום מא[?]ל וואס איז צונויפגעזאמעלט גע־ווארען דורך דער אויספארשונג.

דער בעשולדיגטער האט, א בלאסער און מידער איינגעהאלטען די קאלטבלוטיגקייט און פער"עקשנט געלייקענט אין דער בעשולדיגונג, וואס מ'האט אויף איהם ארויפגעווארפען.

די קאנקרעטע בעוויזען וואס זענען אבער צו־נויפגעקליבען געווארען דורך דער בעשולדיגונג זענען געווען נישט צום אפלייקענען.

די רעדע פון פראקוראר האט געמאכט אויף קארלינס פריינד א נידערשלאגנדעם איינדרוק.

— דערמאהנט זיך — האט געזאגט דער פרא־קוראר — דערמאהנט זיך, אין דעם פרט, ס'ארא בעדייטונג דער בעשולדיגטער האט צוגעגעבען די פערשוואונדענע דאקומענטען! ער האט זיי געהאל־טען פאר אזוי וויכטיג, אז ער האט אין יענעם טאג פערגעסען אין דער אייגענער חתונה און אין דער כלה זייווער...

פאר דעם פובליקום איז ווי לעבעדיג געווא־רען דאס בילד פונ'ם פערברעכען און ווי אזוי דער מערדער גנב'עט זיך נאך אין נעבעל נאך די שפו־רען פון זיין קרבן...

זיי האבען ממש געזעהען, ווי ער, דער מער־דער געהט שנעל אריין אין פאסט־ביורא, אומבע־מערקט פאר די אויגען פון די קליענטען.

דאס וואס קיינער האט דאן אויף איהם קיין אכט נישט געלייגט איז געווען גאנץ נאטירליך, ווען מ'האט געווען אין בעטראכט דעם איבערליכען אויס זעהען פונ'ם פאסט־ביורא: אלס בעווייז איז אפילו פונאנדערגעטיילט געווארען די געשווארענע ריכ טער דער גענוי, געצייכענטער פלאן פונ'ם לאקאל.

דער טויט־קלאפ איז געגעבען געווארען אינ'ם פינסטערען ווינקעל, דאס פערברעכען איז פריהער־אויס געפלאנט געווארען. דער מערדער האט געהאל־טען אנגעגרייט זיין געוועהר.

דער פראקוראר האט בעוויזען די געשווארענע דעם טאשען־מעסער וואס איז געפונען געווארען אין קארלינס קעשענע.

דער קלאפ איז געגעבען געווארען מיט א פעס־טער, זיכערער האנד.

נישט פטר'ענדיג קיין צייט, האט דער מערדער געכאפט די דאקומענטען, ארויסגעלאפען מיט דער ווייטיגער טיר און אוועקגעשיקט זיי צו דעם סער ראבערט ראלסאן.

דערנאך ערשט איז ער אוועק אין דער סינא־גאגע, צו דער חופה...

— ווער דען אנדערש, חוץ'ן בעשולדיגטען, האט געוואוסט צו יענער צייט וועגען דעם פער־שווינדען פון די דאקומענטען? — האט אויסגערופען דער פראקוראר. — זון דערמאנט זיך וואס ווייטער איז געווען! די גאנצע ווייטערדיגע אויפפיהרונג פון מאקס קארלין, זיין אויפגערעגטער צושטאנד, בעת ער איז געווען אין דער סינאגאגע, די פלוצ־לונגע ענדערונג פונ'ם פלאן פון דער חתונה־רייזע — דאס אלץ זאגט עדות וועגען אנ'איבערליכען, שווערען קאמף, וועלכען דער מערדער האט איבער־געלעבט נאכ'ן בעניין דעם מארד.

דער אדוואקאט בראון איז אויפגעשפרונגען פון ארט און איבערגעשלאגען דעם פראקוראר:

— איך פראטעסטיר! די ענדערונג אויף וועל כער איהר פערויפט זיך, ווען דערקלערט ווערען פאר'ן געריכט מיט די ערקלערונגען פון די עדות.

דער פראקוראר האט א ציה געטון מיט די פלייצעס און פארטגעזעצט די בעשולדיגונגס־רעדע.

אין משך פונ'ם גאנצען טאג האט געדויערט דער פערהער פון די עדות, סיי מצד דער בעשול־דיגונג, סיי מצד דער פערטיידיגונג.

דער אדוואקאט בראון האט מיט כל הכוחות און מיט זיין ריזיגען טאלאנט פערטיידיגט דעם בעשול־דיגטען נאך פאר אלע איז געווען קלאר, אז ער גלויבט נישט אליין אין דעם ערפאלג פון זיינע בעמיהונגען.

דער פערטיידיגער האט ספעציעל בעטאנט איין פונקט: די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז דער מערדער איז געווען אין הענדשקעס — אויף דעם האנד־ביטעל זענען נישט געווען קיין סמנים פון פינגער, און דער שאפער מ[?]לד[?] האט קאטע־גאריש דערקלערט, אז קארלין איז נישט געווען אין הענדשקעס: ער האט עס גוט בעמערקט, ווייל איהם האט בעת מעשה שט[?]ן געוואונדערט ווי־אזוי האט עס געקאנט א גוט־געקליידעטער יונגער מאן פער געסען אין דער היים די הענדשקעס אין אזא קעלט.

דער דאזיגער נישט־וויכטיגער פונקט איז גע־ווארען מיט אנ'אונגעהייערער געשיקטקייט ענט־וויקעלט אין בראון'ס רעדע, וואס האט געדויערט דריי שעה נאכאנאנד.

ער האט אבער, ליידער, נישט געקאנט איבער־צייגען קיינעם פון די צוהערער.

דער פארזיצער פון געריכט האט איבערגעגעבען די פראגען צו די געשווארענע ריכטער, און זיי זענען אוועק אויף א בעראטונג.

עס איז אדורך א שעה
אדורך צוויי שעה.

די אנשטרענגונג אין זאל האט דערגרייכט ביז צום מאקסימום.

צי וועלען זיי זיך שוין אמאל צוריקקערען?

וואס האבען זיי בעשלאסען?
ווי אזוי וועט אויסזעהען דער פסק־דין?

מיט א הויכער שטים האט דער געריכטס־פונק־ציאנאר געבעטען אלע אויפשטיין.

עס זענען אריינגעקומען די געשווארענע.

דער פארזיצער פון געריכט האט פערנומען זיין ארט. און בעפוילען אריינצופיהרען דעם בע־שולדיגטען.

מאקס קארלין איז געשטאנען גלייך, בלאס ווי דער טויט, מיט צוזאמענגעפרעסטע ליפען.

ער איז אבער געווען קאלטבלוטיג.

עס איז אויפגעשטאנען דער עלטסטער פון די געשווארענע און אויף אלע פראגען געענטפערט:

— שולדיג!

(פארטזעצונג קומט).

יודישע ארבייטער אין דער בעלגישער שטריקער אינדוסטריע

(בריף פון בריסעל)

דאס שטריקער-פאך הויבט לעצטענס אן צו ווערען אויך א יודישע מלאכה. ביז מיט עטליכע יאהר צוריק האט דאס יודישע בעלגיע נישט געוואוסט מעהר ווי פון צוויי אינדוסטריע-צווייגען: דימענטען אין אנטווערפען, בייטעל-מאכעריי אין ברוסעל. מען קאן אפשר צוגעבען א דריטען צווייג — אין שארלערוא. ווארום, פלעגט מען דאמאלסט רעדען וועגען שארלערוא, האט מען געוואוסט בלויז פון יודישע קוילען-גרעבער, וואס האבען זיך דארט געפונען אין א לפי ערך גרויסער צאהל. אין משך פון די לעצטע עטליכע יאהר האט זיך די גאנצע עקאנאמישע סטרוקטור פונ'ם בעלגישען יודישען ישוב געביטען און זי האלט זיך נאך כסדר אין איבער-אנדערשען. פון די דימענט-ארבייטער אין אנטווערפען זענען א סך געווארען מארק-פאהרערס, קליינע קרעמערס, שטריקערס, אפילו עטליכע הונ-דערט שווארצע פאבריק-ארבייטער. אויך פונ'ם ברוסעלער בייטעל-פאך זענען פיל אוועק. פאר דער צייט האבען זיך אין שארלערוא הונדערטער קוילען גרעבער פערוואנדעלט אין מארק-הענדלער און הויזירער, צוטייל אויך אין פאבריק-ארבייטער, אזוי אז א יודישער קוילען-גרעבער אין שארלערוא איז שוין איצט א זעלטענע דערשיינונג.

און אין משך פון טאקע דעם דאזיגען פעריאד פון „פרנסות-בייטעניש" האבען זיך א סך יודען גענומען צו שטריקעריי. ס'וואלט אבער פאלש גע-ווען צו מיינען, אז דער רוב יודישע שטריקערס זענען צופעליג געקומען צו אט דעם פאך. די גרויסע מעהרהייט בעשטעהט פון באלמעלאכעס נאך פון דער היים. צווישען די צוגעקומענע זענען פער-האן א סך געוועזענע דימענט-ארבייטער און זייער צאהל האלט אין איין וואקסען.

צוזאמען זענען ביים היינטיגען טאג פערהאן אנ'ערך פון טויזענד יודישע שטריקערס אין אנט-ווערפען און אין ברוסעל (גענויע ציפערען איז זעהר שווער צו דערפאהרען, צוליב דער אומארגא-ניזירטקייט פון אונזערע ארבייטער). יודישע און נישט יודישע באלעבאטים גיבען צו, אז די יודען ארבייטען א סך בעסער ווי די נישט-יודען. ביי די בעלגיער פערנעמען זיך מיט שטריקעריי דער עיקר פרויען, ביי יודען זענען די שטריקערס דערהויפט מענער.

אין זייער גרעסטען רוב זענען די יודישע באל-מעלאכעס אנגעשטעלט ביי יודישע באלעבאטים. ווי ס'האט אונז דערקלערט א שותף פון א שטריקעריי, וואס בעשעפטיגט ביי א 70 יודישע ארבייטער, געפינט זיך בכלל די פראדוקציע פון די „גרויסע שטיקער" ווי פולאווערק, סוועטערס, קליידלעך, א. ד. גל. כמעט גאר אין יודישע הענט, בעת די נישט-יודישע פאבריקאנטען פערנעמען זיך בעוונדערס מיט דער אויסארבייטונג פון זאקען און ענליכע „קלענערע שטיקער".

א חוץ די יודישע שטריקערס-ארבייטער, זענען אויך פערהאן פיל כאלופניקעס, וואס ארבייטען אינ-דערהיים, צוזאמען מיט זייערע בני-בית, און אפט-מאל אויך מיט איינעם אדער צוויי געדונגענע ארביי-טער. דער גין פון די לעצטע האלט אין איין וואקסען, בעזונדערס אין אנטווערפען, און רעקרוטירט זיך פון געוועזענע דימענט-ארבייטער.

דער פערדינסט פון די שטריקערס איז נאר די בעלגישע בעדינגונגען לערך נישט קיין שלעכטער. א גוטער ארבייטער פערדינט אין סעזאן ד. ה. אין די חדשים סעפטעמבער-פעברואר, ביז 500 פראנק וועכענטליך, דאגעגען אין דער שטילער צייט איז פער-האן זעהר פיל ארבייטסלאזע. אפילו די וואס אר-בייטע פערדינען ווינציגער.

בכלל איז אין די פאבריקען וואו ס'ארבייטען יודישע ארבייטער, די לאגע פון דער ארבייטס-הענ-דלונג, דער סאציאלער פערזיכערונג און די ארבייט-שעהן ס'רוב זעהר א קלאגעדיגע.

מ. י. גירטנבערנער.

„דער קאנגרעס טאנצט"

אויפנאהמען פון היסטארישען פילם-בילד („ליליאן הארוועי אין דער ראלע פון א פאלקסמיידעל, ווילי פריטש אלס צאר אלעקסאנדער I)

צונויפרופען דעם יודישען וועלט-קאנגרעס

פאדערן אמעריקאנער יודישע פאליטיקער

נ י ו - י א ר ק, (י.ט.א. אויף דער עפנונגס-זיצונג פון דער נייעמער קאנסערענץ פון יודיש-אמעריקאנער קאנגרעס, וואס קומט איצט פאר אין פילאדעלפיע, איז אבגעגעבען געווארען א בעריכט וועגען דער לאגע פון יודען אין פערשידענע לענ-דער. אין בעריכט איז געווארען אנגעמערקט, אז דאס איינציגע לאנד, וואו עס איז אין לעצטען יאהר פערצייכענט געווארען א פערבעסערונג פון דער יודישער לאגע, איז סאוויעטען-רוסלאנד.

אין דער דיסקוסיע איז בעזונדערס אויפגע-פאלען די אראמגערעדט געווארען די לאגע פון יודען אין פוילען, דייטשלאנד און רומעניע.

ראביי דר. סטעפען ווייז און אנדערע רעד-נער האבען אונטערשטראכען אין זייערע ארויס-טרעטונגען, אז די איינציגע מעגליכקייט ווי עס איז צו לינדערן די יודישע נויט אויף דער גאנצער וועלט, וועט געבען בלויז א יודישער וועלט-קאנ-גרעס. די רעדנער האבען גערופען צו מאכען וואס שנעלער די נויטיגע פארבערייטונגען פאר דער צו-זאמענרופונג פון אזא וועלט-קאנגרעס.

צוויי יודען בעשטימט אין פאלקס-קאמיסאריאט

פון דער מלוכה-אינספעקציע

מ א ס ק ו ו ע, (י.ט.א.) צווישען די נייע נא-מינאציעס אין פאלקס-קאמיסאריאט פון דער „ער-קא-אי" (ארבייטער און פויערים אינספעקציע) וואס זענען פערעפענטליכט געווארען אין א דעקרעט פון דער רעגירונג, זענען אויך פערהאן די נעמען פון די צוויי גוט-בעקאנטע טוער אוים'ן געביט פון דער פראפעסיאנעלער בעוועגונג — נאום אנצעלא-וויטש, וועלכער איז בעשטימט געווארען אלס שטעל-פערטרעטער פון פאלקס-קאמיסאר פון דער ער-קא-אי", און ג. מעלניטשאנסקי — אלס קאלע-גיום מיטגליד פון דעם זעלבען קאמיסאריאט.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

בעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט

און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

עדיסאן

דער געניאלער ערפינדער, וועלכער איז אייער-געכטען געשטארבען, האט נאך גאר נישט געטראכט וועגען טויט. ער איז איבערצייגט געווען, אז ער וועט דערציהען לכל הפחות ביז נייענציג יאהר. ער האט געהאלטען אז א מענש, וואס לעבט איבער 72 יאהר, קען פולשטענדיג זיין זיכער, אז ער וועט דער-ציהען ביז אכציג אז מען פאהרט ווידער אריבער 82 קען מען שוין שטארק האפען צו דערפאהרען ביז ניינציג, אאז.וו. ראקפעלער, למשל — האט גע-זאגט עדיסאן — [illegible] שוין ארויס פון „געפעהרלי-כען עלטער" און האט אלע שאנסען אויף צו דער-ציהען ביז הונדערט יאהר, איך ווידער האב בדעה דערווייל צו לעבען ביז נייענציג יאהר, און אויב מיר וועט געלונגען אריינכאפען צוויי יאהר אין צעהנטען צעהנדליג, האב איך נישט דאגעגען, איך זאל דורכמאכען א קיילעכדיגען הונדערטער...

ליידער האט עדיסאן זיך דאסמאל אפגענארט. די געפעהרליכע נירען-קראנקהייט האט א סוף גע-מאכט צו דעם דאזיגען מערקווירדיגען מענשען. וועגען וועלכען גאנצע דורות האבען דערציילט שוין לעגענדעס. עס איז וויכטיג צו בעקענען דעם לעזער מיט די וויכטיגסטע פרטים פון עדיסאנס לעבען און אויפטוען. אבער נישט אפצוקומען מיט אנעקדאטען און סתם שעהנע מעשה'לעך, וועלען מיר דעם מא-טעריאל שעפען פון אזא פערלאזלעכער און ערנסטער קוועלע, ווי עס איז די מאנאגראפיע וועגען עדיסאנען פון זיין וויכטיגסטען ביאגראף סטעפאן פאדאר, אין יודישער איבערזעצונג ארויס אין דער אויסגעצייכענטער פאפולער-וויסענשאפטליכער ביבליאטעק „נאטור און קולטור" אונטער דער רעדאקציע פון יוסף יאשונסקי, פערלאג „קולטור-ליגע" (מיר רעקאמען-דירען אגב די דאזיגע סעריע אלע ליבהאבער פון ערנסטען וויסען.)

I. עדיסאנ'ס יוגנד

בעת א רעוואלוציע געגען ענגלאנד האט עדי-סאנס פאטער סעמיועל, זיך מיט בעגייסטערונג א-ריינגעווארפען אין דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג, און איז געווארען א קאמפסלוסטיגער אנפיהרער פון די אינסורגענטען. דער אויפשטאנד איז דורכגעפאלען און סעמיועל עדיסאן האט געמוזט אנטלויפען און האט זיך אין יאהר 1842 בעזעצט אין דעם שטאט [illegible], אין קליינעם שטעטעלע מילאן, ער האט זיך געקויפט א קליינעם שטח ערד און אויפ-געבויט פאר זיך א הויז, וואס שטייט נאך ביז היינט צו טאג. עס זענען דא ביי איהם געבוירען געווא-רען עטליכע קינדער, צווישען זיי אין יאהר 1847 א זוהן, טאמאס אלווא עדיסאן.

אין זיין נייער היים האט סעמיועל עדיסאן בע-קומען א מעגליכקייט פריי ארויסצוווייזען און צו ענטוויקלען אלע יענע אייגענשאפטען, וועלכע ער איז ביז-איצט געווען געצוואונגען איינצוהאלטען. זיין זוהן טאמאס אלווא האט גע'ירשנט א סך פון די דא-זיגע אייגענשאפטען ווי, למשל, די געוואלדיגע פרייד פון ארבייט, די גרויסע ענערגיע און די פעסטקייט אין די אויספיהרונג פון די אנגענומענע בעשלוסען.

דאס קליינע שטעטעלע מילאן איז געלעגען אין מיטעל-פונקט פון זייער גרויסע תבואה-פעלדער. לויט סעמיועל עדיסאנס איניציאטיווע האט מען אנ-געהויבען צו בויען תבואה-שפייכלערס (עלעוואט-אר'ען)) און וואס ווייטער איז געווארען אלץ מעהר אונטערנעהמונגען, סעמיועל עדיסאן איז געווארען א שיפס-בויער, א טשעסלער און א בוי-אונטערנעה-מער, חוץ דעם האט ער נאך געהאנדעלט מיט האלץ, אייזען און תבואה.

אין דער פיבערהאפטער אטמאספערע פון אט דעם שטעטעל, וואס איז ממש אין איין מאמענט אויס געוואקסען פאר א צענטער פון אמעריקאנער תבואה עקספארט, האט טאמאס אלווין עדיסאן פערבראכט זיינע ערשטע קינדער-יאהרען. דאס יונגעל האט נישט געטראכט וועגען שפילען זיך און פלעגט זיך אינטערעסירען מיט אלצדינג וואס האט א שייכות צו קאמוניקאציע. אזא פער-אינטערעסירונג איז אפט גע-ווען לעבענס-געפעהרליך פאר'ן קינד. איינמאל איז ער שיער נישט ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון א ריזיגען וואגען, אויף וועלכען זעקס פערד האבען געשלעפט תבואה פון א ווייטער פערמע צו די שפייכלערס. אנ'אנדערש מאל ווען דער קליינער „אל" האט גרינדליך בעקוקט א שלעפ-שיף, איז ער אריינגעפאלען אין קאנאל, און ערשט מיט גרויסע שוועריגקייטען איז איהם געלונגען ארויסצוציהען. א דריטען מאל איז דער וויסענדורשטיגער אל אוועק אויף אנ'ענטדעקונגס-רייזע אין א שפייכלער, וואוהין מען האט באלד דערויף אריינגעשאטען תבואה, דאס יונגעל איז בעדעקט געווארען מיט'ן ווייץ שוין ביז'ן קאפ, ווען מען האט איהם בעמערקט, און א-רויסגעשלעפט.

זיין פאטער איז שטענדיג געווען זעהר פערנו-מען און האט באמת נישט געהאט קיין צייט זיך אפצו-געבען מיט זיין זוהן, חוץ דעם האט ער נישט גע-פיהלט צום קינד קיין בעוונדערע ליבע. דאס יונגעל איז געקומען אויף דער וועלט מיט א נארמאל געבוי-טען, אבער אויסערגעוועהנליך גרויסען קאפ, אזוי, אז ער האט שיער נישט אויסגעזעהן ווי א נישט-נארמאל קינד. אין עטליכע יאהר ארום איז דער פעהלער פערשוואונדען, אבער אל איז פארט נישט געווארען סימפאטישער זיין פאטער. ווען דער פאטער פלעגט קומען א פערמאטערטער פון אלע געשעפטען אהיים, פלעגט אל אויף איהם ארויפפאלען מיט א ים פראגען און דער אלטער האט נישט געוואלט ענט-פערען, ווייל די פערענטפערונג פון איין פראגע פלעגט ביי אל'ן גלייך ארויסרופען א נייע פראגע, א סך טיפזיניגע פראגען פון אלט-קלוגען קינד, פלעגט דער פאטער אויסטייטשען ווי א סימן פון נאאיווקייט און נארישקייט. דער פאטער איז גע-ווארען בעאומרוהיגט און האט מורא געהאט אז גאט האט איהם דא געבענשט מיט א נאר פון נאראנים-לאנד...

ווען נישט זיין מוטער, וואלט עדיסאן נישט געהאט דעם פונדאמענט וואס האט איהם אין דער צייט פון זיין גרעסטער נויט פערהיט פון מארא-לישען אונטערגאנג און נישט דערלאזט פאלען ביי זיך.

די מוטער פון קליינעם אל איז געווען זעהר א געבילדעטע פרוי, זי האט געשטאמט פון א משפחה וואס האט איינגעוואנדערט קיין אמעריקא פון שאט-לאנד, און וואס אלע מאנסבילען אין איהר זענען גע-ווען גייסטליכע.

ווען דער קליינער אל איז געבוירען געווארען איז זיין מוטער אלט געווען 37 יאהר, און ס'איז שוין געווען ביי איהר אכצעהן יאהר נאך דער חתונה, פאר אל'ן האט זי געבוירען צוויי קינדער, א יונגעל און א מיידעל, וועלכע זענען געווען אויס-ערגעוועהנליך אינטעליגענט. די מוטער איז פון אנ-הויב געווען זעהר געזונד, אבער מיט דער צייט איז זי שוואכער געווארען, און עס האט זיך געדוכט, אז איהר לעצט קינד, אל, איז אויך שוואך און געזונד, גלייך פון אנהויב האט דאס קינד אויס-געזעהען אויסטערליש. און דער דאקטאר, מיט וועל-כען די מוטער האט זיך בעראטען האט דערקלערט, אז אין דעם קינדס קאפ איז נישט אלץ אין אר-דנונג. די מוטער האט דערמיט נישט מסכים גע-ווען. זי איינע אליין האט פערשטאנען וואס פאר אנ' אוצר ס'איז פערבעהאלטען אין קינד, און [illegible]

אויסגענוצט איהר גאנצען דערציהערישען טאלאנט, כדי אויפצוהאדעווען דעם זוהן פון קומענדיגען גאון.

איינמאל איז דער קליינער אל געקומען א-היים מיט א בלאט פאפיר, אויף וועלכען ער האט אנגעשמירט פערשידענע צייכענס. די מוטער האט דערזעהען, אז דאס איז א נאכמאכונג פון אותיות דאס קינד האט זיי געהאט אראפגעליענט פון פער-שידענע שילדען אויף דער גאס. די מוטער האט מיט גרויס פרייד אויפגענומען דאס אויפוואכען פון גייסט פון יונגעל. מיט א ממש וואונדערבארער געשווינדקייט האט זיך אל אויסגעלערנט ביי דער מו-טער ליינען און שרייבען, דערנאך האט איהם די מו-טער געלערנט אנדערע געגענשטאנדען, און אויך דא האט ער ארויסגעוויזען גרויסע פעהיגקייטען, אין א פאלקס-שול האט זיך עדיסאן געלערנט בסך הכל דריי חדשים, און מען האט איהם דארטען געהאלטען פאר א שלעכטען שילער, דער לעהרער האט איינגעפונען אז ביי עדיסאנען איז „פוסט דער קאפ", אינדערהיים האט זיך עדיסאן להיפך געלע-רענט זעהר גוט און ער פלעגט ווי א הונגעריגער איינשלינגען די ביכער פון זיין מוטער, עדיסאן איז נאך נישט אלט געווען קיין צוועלף יאהר ווען ער האט שוין מיט דער מוטערס הילף געהאט איבערגע-לייענט פאלגענדע ביכער: גיבאנס „ירידה און אונ-טערגאנג פון דער רוימישער אימפעריע", יומס „גע-שיכטע פון ענגלאנד", סירס „וועלט-געשיכטע", בערטנס „אנאטאמיע פון מעלאנכאליע" און די „ענ-ציקלאפעדיע פון וויסענשאפטען", דער ביכער-דארשט איז ביי עדיסאנען פערבליבען אויף זיין גאנצען לעבען: ס'איז שווער צו געפינען א צווייטען מענש וואס זאל האבען אזוי פיל געלייענט.

אין יענער צייט איז פארגעקומען אנ'אומגע-ריכטע ענדערונג אין לעבען פון עדיסאנס פאמיליע, נישט ווייט פון מילאן האט מען אויסגעבויט א אייזענבאהן, וועלכע האט אפגעצויגען די גאנצע קאמוניקאציע פון קאנאל. מילאן איז געווארען [illegible] צענטער פון תבואה-האנדעל און האט זיך [illegible] פערוואנדעלט אין אנ'אומבעדייטענדיג [illegible] וואו עס זענען אפגעשטאנען האנדעל [illegible] סטריע, סעמיועל עדיסאן האט זיך ארומ[illegible] ער מוז געפינען אנ'אנדער ארט פאר זיין [illegible] און אין יאהר 1854 איז ער מיט קינד [illegible] אריבערגעפאהרען אין דעם פארט יורען [illegible] שיגען, וואו ער האט אנגעהויבען צו האנדלען מיט תבואה און בוי-געהילץ.

(המשך מארגען)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 22 יא מרחשון תרצ"ב

אקטאבער

זון-אויפגאנג 6.08
זון-אונטערגאנג 4.41

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911

די רעגיסטראציע פיהרט אדורך די מיליטער-ביורא פון מאגיסטראט אויף זאוואדזקא 11, טעגליך פון 8 ביז 3 זייגער.

עס דארפען זיך שטעלען:

היינט, דאנערשטאג 22 אקטאבער

די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאמיסאריאט, מיט די אותיות!

T U W

און די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 קאמיסאריאט, מיט די אותיות:

A B C D E F

מארגען, פרייטאג, דעם 23 אקטאבער

די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 קאמיסאריאט מיט די אותיות:

Z Ż

און די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10. קאמיסאריאט מיט די אותיות:

G H Ch I J K

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע ביים לאדזער מאגיסטראט איז מודיע, אז היינט, דאנערשטאג, דעם 22-טען אקטאבער נעמט מען אן איינמעלדונגען פון ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכה, שער אונטערשטיצונג אויפ'ן חודש אקטאבער.

דאנערשטאג, דעם 22 אקטאבער:

N O P R S T U W Z Ż

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אנ'אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגט די פערזאן; 2) א לעגיטימאציע פון פונדוש מיט קאנטראל-שטעמפלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ'ם ארבייטסלאזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה-מיטגלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און פיהרען איין ווירטשאפט.

פאלשע 1-זלאטי-שטיק

(2) אין די לעצטע טעג האט זיך בעוויזען אין פערקעהר פאלשע 1-זלאטי-מטבעות. פאל ציי בעמיהט זיך צו ענטדעקען ס'פאבריקעל פון פאלשען געלד.

ארויסגעווארפען א יודען פון דער דירה

און מיאוס ארייננעפאלען מיט'ן סטרוזשם זוהן

אויף ציגעל-גאס האט פאסירט א טראגי-קאמישער פאל. מיט וועלכען ס'קאכט די גאנצע דארטיגע געגענד. אויף דער דערמאהנטער גאס האבען א בשותפותדיג הויז 2 לאדזער חסידים, וועלכע האבען עטליכע צעהנדליג לאקאטארען, נעהמען דירה-געלד, מאכען א לעבען און בעקומען שעהנע כיבודים אין שטיבעל. האט ביי די דאזיגע חסידים אין הויז געוואוינט אין 2 צימער מיט א קיך, דער אפגעקומענער סוחר ק. י. אמאל איז י. געווען א פערמעגליכער מענש, געהאנדעלט, פערדינט און געפיהרט א שעהן הויז. זענען אבער געקומען קריזיס-צייטען און י. איז פעראָרימט געווארען. ער האט נישט קיין געלד צו בעצאהלען קיין דירה-געלד און סוף-כל-סוף איז ער שולדיג געבליבען פאר עטליכע קווארטאל.

די צוויי שותפים-הויזווירטען האבען נישט לאנג געווארט און איינגעקלאגט דעם סוחר י. אויף אנ'עקסמיסיע, און פארשטעהט זיך, די עקסמיסיע בעקומען. ס'האבען זיך אנגעהויבען א סדרה אינטערווענצען, אבער אהן שום ערפאלג די ווירטסלייט, הארטע בעל-דברים, האבען פון גארנישט געוואלט וויסען און איבערגעגעבען דעם קאמארניק אויסצופיהרען די עקסמיסיע. די עקסמיסיע איז בעשטימט געווארען אויף היינטיגען מאנטאג.

שכנים האבען אנגעהויבען בעטען די ווירטסלייט, אז זיי זאלען נישט ארויסווארפען א יוד מיט 5 קינדער אויפ'ן גאס, דאן האט מען זיי געדראהט, נאר ס'האט גארנישט געהאלפען. אהן רחמנות האט מען דעם יוד'ס זאכען ארויסגעשטעלט אויפ'ן הויף און ער, זיין פרוי און די קליינע קינדער זענען געבליבען אהן דאך.

א יודישע נשמה קען מען אבער נישט אפשאצען. די „רחמנותפולע" בעלי-בתים זענען איינגעגאנגען דערויף, אז ביז דער יוד וועט בעקומען עפיס א שטיקעל דירה, זאל ער דערווייל וואוינען אין דער קיך פון זיין דירה.

די ווירטסלייט האבען זיך אבער געוואלט פערזעהען, אז דער יוד זאל זיך פון דער קיך נישט צוריק ארייננקלייבען אין דער דירה, און צו דעם צוועק האבען זיי אין די צוויי שטובען אריינגעזעצט דעם סטרוזש'ס א זוהן, וועלכער האט ערשט חתונה-געהאט, אז ער זאל דארט דערווייל וואוינען ביז ער וועט פערדונגען די דירה און זאל חלילה דעם יוד נישט ווייטער לאזען ווי אין דער קיך.

דעם סטרוזש'ס זוהן האט זיך אריינגעקליבען אין דער דירה מיט זיין ווייב און מעבעל און ערשט דאן האבען די בעלי-בתים ערלויבט, אז דער יוד זאל זיך ארייןציהען אין דער קיך. דער יוד האט אנגעהויבען צוריק ארויפצוטראגען זיינע „בעכעס" נאר דער גוי איז געשטאנען אין דער טיר און נישט געלאזען.

— וואס, אין מיין קיך, ווילט איהר זיך ארייןציהען, איך וויל נישט וואוינען מיט אייך צוזאמען.

איז ווידער געווארען א גרויסע וואנטורע אין גאנצען הויז, מ'האט אהערגעברענגט די ווירטסלייט, אבער דער גוי האט אפילו די ווירטסלייט נישט געלאזען איבער דער שוועל און געשריגען:

— איהר האט מיר געגעבען א דירה, ווילט איהר מיר שוין געבען סובלאקאטארען, איך וויל דערווייל נישט קיין סובלאקאטארען. ס'האט נישט געהאלפען קיין שום זאך. די ווירטסלייט האבען געברענגט פאליציי, אבער אויך פאר דער פאליציי האט דער גוי ערקלעהרט, אז ער האט די דירה פון די ווירטסלייט געדונגען.

איצט איז נישט פערהאן קיין שום עצה. די ווירטסלייט מוזען דערלאנגען אין געריכט און ערשט דעמאלט ווען זיי וועלען בעקומען אנ'עקסמיסיע, וועלען זיי קענען דעם נייעם לאקאטאר בעזייטיגען פון דער דירה.

פרעגען מיר, צי האט געלוינט דער גאנצער עסק?

ליקווידירט 3 פאבריקען פון פאלש געלד

ארעסטירט די פעלשער און קאנפיסקירט די מאטעריאלען

(2) ווי בעוואוסט איז מיט עטליכע טעג צוריק דורך דער קאטאוויצער פאליציי ענטדעקט געווארען א פאבריקעל פון פאלשע 500 זל. באנקנאטען, וואס האט זיך געפונען אין דארף גאשין, וויעלונער קרייז. ביי דער געלעגענהייט זענען ארעסטירט געווארען די געלד-פעלשער סטאניסלאוו און פיאטער שאניעק, וולאדיסלאוו קאי (געוו. פאליציאנט) מערטאל, וויעלאך, וויקהעלם און קאזשימיערזש גלאנקאווסקי.

די ווייטערדיגע אויספארשונג האט געגעבען סענסאציאנעלע רעזולטאטען.

עס האט זיך אויסגעשטעלט, אז די באנדע בעזיצט גאר 3 פאבריקען צו פעלשען געלד. זיי האבען פאבריצירט נישט נאר 500 זל. באנקנאטען, נאר אויך 5 דאלאר באנקנאטען און 100 זל. באנקנאטען.

די 500 זל. באנקנאטען זענען פאבריצירט געווארען אין דארף גאשין, נעבען וויעלון, די 5 דאלאר באנקנאטען — אין דאמבראווע אונטער זנערזש אין די 100 זל. באנקנאטען — אין ווישניאווע גורא.

אין דאמבראווע זענען געווען בעשעפטיגט: פיאנטשישעק מאנטשיוסקי, וולאדיסלאוו מאנטשינסקי, מאריאן ליובינסקי, קאזשימיערזש בייער און מיכאל זאגלאבא.

די פאליציי האט קאנפיסקירט זעהר פיל מאטעריאלען, וואס האבען געדינט צו די פאלסיפיקאט צוועקען. אלע פעלשער פון דאמבראווע זענען ארעסטירט געווארען.

אין ווישניאווא-גורא האט זיך די פאבריק געפינען אין א ווילע פון א לאדזער אינדוסטריעלער, אהן וויסען פון דעם ווילע-בעזיצער.

דער הויפט-„פאבריקאנט" אין ווישניאווא-גורא איז געווען דער סטרוזש פון דער ווילע קסאווערי כאראנושי. ער האט אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואס די ווילע איז ווינטער-צייט ליידיג. דעם סטרוזשס מיטהעלפער זענען געווען זיין ברודער אדאם, סטאניסלאוו שינדלער. אויך זיי זענען ארעסטירט געווארען.

פאליציי האט אויך ארעסטירט דעם ספעציאליסט פון פעלשען געלד וואצלאוו פשעפיורקי פון לאדז פאזנאנסקא 9, וועלכער איז פון פאך א דרוקער.

עס ווערען געמאכט נאך ווייטערדיגע ארעסטען.

אונערהערטע האנדלונג פון דער אלעקסאנדערער חברה-קדישה

וועלכע האט פערקאכט א מיאוסען עניין

וועגען א מיאוסער געשיכטע, וואס האט פאסירט אין אלעקסאנדער, היינטער לאדז, דערוויסען מיר זיך פאלגענדע איינצעלהייטען. מיר וועלען דערווייל נישט דערמאהנען קיין נעמען, נאר דערצעהלען די געשיכטע כמו שהיה.

אין דער שטאט קאלא וואוינט א יוד, א בעל-מלאכה ה. ק. האט ער זיך מפרנס געווען מיט דער פראצע פון זיינע הענד און אדורכגעשטופט די צייט. מאכט זיך איהם אנ'אומגליק און זיינס א טאכטער ווערט גייסטיג קראנק. האט דער יוד דאס לעצטע קישען פערקויפט און נעראטעוועט זיין טאכטער, די דאקטוירים האבען אבער אויפגעגעבען די האפנונג זי געזונד צו מאכען ווען זי וועט בלייבען אין שטוב און זיי האבען די קראנקע קוואליפיצירט אין אנשטאלט קיין „קאכאנובקא".

ק. האט אפגעגעבען זיין טאכטער קיין „קאכאנובקא" און אין א צייט ארום האט ער דערהאלטען די טרויעריגע בשורה אז זיין טאכטער איז געשטארבען, איז דער הענדווערקער ק. שנעל געקומען קיין לאדז. כדי אדורכצופיהרען די לבורה-פארמאליטעטען. דא האט ער זיך אבער דערוואוסט, אז קאכאניבקא געהער נישט קיין לאדז, נאר קיין אלעקסאנדער, איז דער יוד אוועקגעפאהרען קיין אלעקסאנדער און דארט געבעטען אנ'ערלויבניש אדורכצופיהרען די קבורה. די אלעקסאנדערער קהלה האט פערלאנגט א געוויסע סומע פאר דער קרקע, דער יוד האט אזויפיל נישט געקענט געבען סוף-כל-סוף איז מען אדורכגעקומען און די קהלה-קאנצעלאריע האט ארויסגעגעבען א קוויטעל אויף דער קבורה. מ'האט איינגעארדענט די לויה און דעם מת געבראכט אויפ'ן אלעקסאנדערער בית-עולם.

איצט האט זיך ערשט אנגעהויבען די אמת'ע געשיכטע. די אלעקסאנדער חברה-קדישה האט פערלאנגט בעזונדער געלד, אויב נישט וועט זי נישט ערלויבען קובר צו זיין. דער יוד האט געבעטען, געוויינט, אז ער האט נישט מעהר קיין געלד, געוואלט געבען 20 זלאטים, אבער אהן ערפאלג. די חברה קדישה האט ערקלערט, אז אויב זיי וועלען נישט בעקומען די געפאדערטע סומע וועט דער מת נישט בעגראבען ווערען. אפילו די קהלה האט נישט געהאט קיין השפעה און דערווייל איז איועק א גאנצער טאג. אויף צימארגענס האט דער יוד געזעהען, אז ער קען זיך נישט קיין עצה געבען. האט ער געדונגען אנ'ארבייטער און אליין גענומען א שפאדעל איז האנד און קובר געווען זיין טאכטער.

דער קאלער יוד איז געווען שטארק פערביטערט און אין דער אויפרעגונג געמאלדען וועגען דער גאנצער געשיכטע דער פראקוראטור.

די אויספארשונג וועגען דער אונערהערטער האנדלונג פון עטליכע פערזאנען פון דער אלעקסאנדערער חברה-קדישה האט זיך שוין אנגעהויבען.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
דירעקציע: א. בעזמאן.

גאסטראלען
פון דער בעליבטער סוברעטין
רעגינא צוקער

מיט'ן אנטייל פון דיווארש. סטאר-ארטיסטן:
לאלא יאקובאוויטש, ק. צימבאליסט,
ל. געטליכערמאן און א. אייזענבערג.

פרייטאג, ד. 23/X, 9 אווענד. שבת, 24/X, 9 אווענד. זונטאג, 25/X, 9 אווענד
פרעמיערע! סענסאציע! אמוזירענד! איציהענד! הומאר! געזאנג!
יעדע סצענע אנ'אוצר! יעדעס לידעל א שלאגער!

30 נומערן געזאנג | איציקל שייגעץ | אווענד-פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.

הערליכע אויסשטאטונגס-פיעסע אין 2 גרויסע אקטען פון ש. נאגער.
הויפט-ראלע „איציקל שייגעץ"-רעגינא צוקער.

שבת בייטאג, דעם 24/X, 4 נאכמיטאג
גרויסע פאפולערע פארשטעלונג
פון 50 גר. ביז 2 זל. דער גרויסער שלאגער, וואס איבערראשט אלעמען
היקע איז 7-טן הימעל
אין 3 אקטען מיט 25 נומ' געזאנג און טענץ פון מ. גאלדבערג.

מאנטאג, 26/X – גרויסע פאלקס-פארשטעלונג פון 50 גר. ביז 2 זל.
צום לעצטען מאל די שטארק-סענסאציאנעלע פיעסע מיט געזאנג
דאס פערלוירענע גליק
(בראדיאנא)
אין 3 אקטען פון מארקאוויטש. צום שלוס א גרויסער דיווערטיסמענט א.נ. „לאמיר זיך פרייען" אויסג. פון גאנצן פילהארמ.-אנסאמבל.

דינסטאג, דעם 27/X און מיטוואך, דעם 28/X גרויסע סענסאציע! וואס?

ס'נעמען א טייל פרויען: בעזמאן סאניע, האניגבוים לאה, טוזמאן מרים, יאקובאוויטש ל., שליפקאוויטש לאלא. מענער: אייזענבערג אהרן, אמזעל וואלף, באלבירסקי ה., בלומשטיין שמשון, געטליכערמאן לעאן, גוטמאן קלמן, האמבורגער דוד, צימבאליסט קארל. רעזשי: ק. צימבאליסט.
אווענד-רעזשי: ק. גוטמאן. סופלאר: מ. אייזענבערג. מוזיק-לייטונג: ש. בלומשטיין.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6.
Telefon 12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביי טאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

שטרייק אין דער זייד-אינדוסטרי דויערט ווייטער

(א) נעכטען זענען ביים ארבייטס-אינספעקטאר פארגעקומען אונטערהאנדלונגען צווישען די זייד-אינדוסטריעלער און די שטרייקענדע ארבייטער.

צו קיין אויסגלייך איז נישט געקומען. די ארבייטער האבען נישט מסכים געווען אויף די בעדינגונגען פון די פאבריקאנטען און דער שטרייק דויערט ווייטער

א גנבה אין לאסקער מלוכה-גימנאזיום

(א) אין לאסקער מלוכה גימנאזיום האבען זיך ביינאכט אריינגעריסען גנבים און ארויסגע-גנב'ט א סך ווערטפולע זאכען.

די גנבים האט מען געכאפט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) פאטאש, פלאץ קאשטשעלני 10; כא רעמזא, פאמארסקא 12; מילער, פיעטריקאווער 46; עפשטיין, פיעטריקאווער 225; גארטשינסקי, פזשע-יאזד 59; אנטאניעוויטש, פאביאניצקא 30.

ברידער-מארד

(2) אין דארף האלענדער, האבען די ברידער יוסף און וולאד יסלאוו פיאצקי געהאט בשותפות א גרעסערע צאהל מארגעס לאנד.

נעכטען איז אויסגעבראכען צווישען די ברידער א קאנפליקט, פון וואס עס איז ענטשטאנען א געשלעג. אין רעזולטאט האט דער 45-יעהריגער יוסף דערלאנגט זיין ברודער, דעם 50-יעהריגען וולאדיסלאוו מיט א רידעל איבער'ן קאפ און וולא-דיסלאוו איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט.

דער ברודער-מערדער איז ארעסטירט געווארן

בעצאהלט מיט'ן לעבען ביים גייעג נאך גנבים

(2) דער פויער סטעפאן בארטאשעוסקי האט אין דארף דאבזשעלאוו, ביינאכט דערהערט ווי גנבים דרעהען זיך אין זיין פאלווארק, האט ער גענומען א קאסע אין האנד און איז צוזאמען מיט זיין זוהן ארויס אין הויף און גענומען נאכיאגען די גנבים.

מורא האבענדיג מען זאל זיי נישט כאפען, האבען די גנבים עטליכע מאל אויסגעשאסען. די קוילען האבען געטראפען סטעפאנ'ען, וועלכער איז געפאלען טויט אויפ'ן ארט. די גנבים און מערדער זענען ענטלאפען.

געגרינדעט א פעראיין „לינת המשמורים"

זונטאג, דעם 18 אקטאבער האט זיך, אין דער אנוועזענהייט פון א גרעסערער צאהל מיטגלידער און סימפאטיקער, געגרינדעט א פעראיין „לינת המשמורים", וועלכע האט דעם ציל צו שיקען משמורים ביינאכט צו קראנקע.

אונטער דעם פארזיץ פון ה' בעריש דאב-שינסקי האט זיך אויסגעטיילט א גרינדונגס-קאמי-טעט פון פאלגענדע ה"ה:

פישעל וויינבערג, אלי' זעלמאן, שמעון רייז, שלמה טייטעל, בעריש דאבושינסקי, יוסף בירנבוים, א. קאהן, זלמן ציטרין, עזריאל טייטעלבוים.

בלוטיגע נקמה פון א פערליבטען

(א) דער 32 יעהריגער וולאדיסלאוו אנא-זשעק, פון דארף גארבאוו, האט זיך פערליבט אין 22-יעהריגע העלענא שיקארסקא.

דאס מיידעל האט אהם אבער נישט גע-וואלט קאנען און זי איז געווארען א כלה פאר אנ'אנדערן.

דער פעריבטער וולאדיסלאוו האט דאן בע-שלאסען זיך נוקם צו זיין און נעכטען ביינאכט האט ער זיך אריינגעקריגען אין העלענאס וואוינונג און אויף איהר עטליכע מאל אויסגעשאסען. העלע-נא האט מען אין א גוסס'ן צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער מערדער וולאדיסלאוו איז ענטלאפען. ווען פאליציי האט איהם שפעטער געכאפט, האט ער אין זיך אויסגעשאסען פון א רעוואלווער, נאר ער איז אפגעקומען בלויז מיט א שווערע וואונד.

מען האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל און ביי זיין בעט אוועקגעשטעלט א פאליציאנט.

צו דער לאגע אין בעקער-פאך!

(בריף איז דער רעדאקציע)

ג' ה' רעדאקטאר!

דערלויבט אונז אין אייער צייטונג אויפצו-קלערען די איצטיגע לאגע אין בעקער-פאך.

שוין העכער צוויי יאהר, ווי די ארבייטס-געבער צווינגען די בעקער-ארבייטער צו ארבייטען מעהר, ווי 8 שעה, אזוי, אז די ארבייטס-צייט איז דערגאנגען צו דער מורגה, דאס מען האט געארבייט 14 און 18 שעה טעגליך, און דאנער-שטאג אויף פרייטאג צו 18—20 שעה.

אין דער צייט, ווען די ארבייט האט גע-דויערט אזוי לאנג, איז די ארבייטסלאזיגקייט געוואקסען ביז 40 פראצ.

אונזער פעראיין, צוגלייך מיט'ן פעראיין פון די פוילישע ארבייטער, האט אונטערגענומען שריט, אז דער 8-שעה'דיגער ארבייטס-טאג זאל אפגעהיטען ווערען.

דעם 6-טען אקטאבער איז פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס-אינספעקטאר וואויעוו-ודיס. אין דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון די ארבייטער-פעראיינען און פון די צעכען (מייסטער-פעראיין).

די מייסטערס האבען זיך פערפליכטעט, אז ביז'ן 20-טען אקטאבער ד. י. וועלען זיי אין די בעקערייען איינפיהרען אנ'ארבייטס-רעגולאמין אויף צו א-ב"יטען 8 שעה.

די ארבייטער פעראיינען האבען ארויסגעשיקט קאנטראלערען, כדי פעסטצושטעלען, צי ס'ווערט געארבייט 8 שעה.

מיר מוזען פעסטשטעלען, אז די מייסטערס שטעלען זיך ענטגעגען די קאנטראלערען און רופען ארויס סקאנדאלען, כדי אכדם צו ציהען די אויפמערקזאמקייט פון דער געזעלשאפט, אז ס'ווערט בענוצט טעראר.

מיר דערקלערען דערמיט עפענטליך, אז מיר בעמיהען זיך אויסצומיידען קאנפליקטען. נאר מיט-גלידער פון אונזער פעראיין צוגלייך מיט מיטגלי-דער פון אנדערע פעראיינען קאנטראלירען, צי דער 8 שעה'דיגער ארבייטס-טאג ווערט אפגעהיטען און זאלען די בעקער-מייסטער נישט מיינען, אז די געשרייען וועגען טעראר וועלען אונז אפשרעקען. מיר זענען אויף ווייטער דעצידירט, אז פערלענגע-רונגען פון דער ארבייטסצייט וועלען מיר נישט דערלאזען.

די בעקער-מייסטער האבען אויך געקינדיגט דעם אפמאך, וועלכער איז געשלאסען געווארען צווישען די ארבייטער-פעראיינען אין די היינטיגע צעכע אין יאהר 1929. די אפמאכען, וועלכע זע-נען זיינער צייט געשלאסען געווארען זענען אויך געווען פערבונדען מיט דער קאלקולאציע, וועלכע ווערט צונויפגעשטעלט אין מאגיסטראט (אין דער צעניק-קאמיסיע). אויב דעי אפמאך זאל אויך ווייטער נישט איינגעהאלטען ווערען, דאן זעהט זיך פאר א שטרייק פון אלע לאדזער בעקער-ארבייטער. און די ארבייטער-פעראיינען וועלען ארויסטרעטען מיט'ן פארשלאג צום מאגיסטראט, אז די פרייזען פון ברויט און זעמעל זאלען צוגעפאסט ווערען צו די פאקטישע לוינען, וועלכע די ארבייטער בעקומען און וואס בעטרעפען אגב ווייניגער מיט 25%, ווי ס'איז אנגעגעבען אין דער קאלקולאציע.—

די פערוואלטונג

פון פראפ. ארבייטער - פעראיין פון דערנעהרונגס אינדוסטרי אין פוילען

אפטיילונג לאדזש

יודישע סעקציע, ניליע 1.

פאר-זיצער: א. הערשקאוויטש.

סעקרעטאר: י. קלעטשעסקווי.

צווי פארשטעלונגען

אין קאמעראל-טעאטער

היינט ווערט געגעבען אין קאמעראל טעאטער מיט בערטא זאסלאווסקא אין דער הויפטראלע די סענסאציאנעלע פיעסע פון ז. ליבין „א הארץ, וואס בענקט". די פיעסע האט זעהר א שפאנענדען אינ-האלט. נאך דער פארשטעלונג ווערט נעגעבען א פרעהליכע רעוויע מיט'ן אנטייל פון פרידא לוריע, זיסעלע גירל, דארא רובין. י. שיגארין און א. וואלפשטאט.

היינט שפילט קאסאדעסוס אין פילהארמאניע

היינט, דאנערשטאג, 8.30 אווענד וועט אויפ-טרעטען אין פילהארמאניע-זאל מיט איין-איינ-ציגען קאנצערט דער וועלט בערוהמטער פיאניסט דער אונפערגלייכליכער ראבערט קאסאדעסוס.

אויף זיין היינטיגען קאנצערט וועט דער קינסטלער אויספיהרען די שאפונגען פון בעטהאווען, שאפען, דעבי סי און ווי אויך פון זיינע אייגענע קאמפאזיציעס.—

היינטיגער טעאטער-רעפערטואר

פילהארמאניע — קאסאדעסוס-קאנצערט

יודיש קאמעראל-טעאטער — „א הארץ, וואס בענקט".

סטאטיש-טעאטער — „הייליגע וועלדעל"

קאמעראל טעאטער — „האו האו".

פאפולערער טעאטער — „וויקטאריא און איהר הוזאר".

קאקטייל — „בלאנדינקעס, צך בלאנדינקעס"

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען

9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אין לעשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—8

האללא! קליינג 240-80

KURJER KRAWIECKI

„GELASSENA"

Sienkiewicza 40, tel 240-80

נעהמט-אן יעדע ארט נארבע אבע צום פרעסען, רייניגען, וואשען און פארבען. נעהמט-אן אוי שיקט אפ אהיים די ארבייט מיט אייגענע שיק-יונגלעך.

רעיעלע בעהאנדלונג! סאלידע אויספיהרונג!

קוילען-אקציע פון תומכי אורחים

שטיצט דעם היינטיגען בלימעל-טאג

דער פעראיין „תומכי אורחים", וועלכער פערטיילט אויף יעדען שבת און יום טוב, פעקלעך פראדוקטען (מתן בסתר) פאר בכבודע, וועלכע בעקומען אזעלכעס צוגעשיקט א היים און פיהרט אויך א שטענדיגע אומזיסטע שבת'ים און יום-טובים קיך, פאר צוגערייזטע אורחים און ארבייטסלאזע האט בעשלאסען שוין אויף דעם קומענדיגען אנהויב חודש אנצוהויבען א קוילען-אקציע פאר די בכבודע פאמיליעס, וועלכע געניסען פון דעם מתן בסתר, אזוי ווי דאס פאריגע יאהר וועט אויך דעם היי-יאהריגען ווינטער יעדער בעקומען צוגעשיקט קוילען.

בכדי אדורכצופיהרען די אקציע און אויך צו פערגרעסערען ביי דעם יעצטיגען קריזיס די טע-טיגקייט פון דער קוך, ווערט איינגעארדענט היינט א בלימעל-טאג. עס איז צו ערווארטען, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט ברייטהארציג אונטער-שטיצען דעם בלימעל-טאג און קויפען א צדקה-צייכען, בכדי צו געבען די מעגליכקייט די פער-וואלטונג זאל פארזעצען איהר ארבייט לטובת דער פעראריממער בעפעלקערונג.

„ווילנער טרופע"

וועט שפילען אין לאדז

ווי בעקאנט האבען די „ווילנער" דעם ווינטער-סעזאן געדארפט שפילען אין ריגע. אזוי ווי די לעטישע רעגירונג האט נישט ארויסגעגע-בען פאר דער גאנצער טרופע קיין איינפאהר-וויזעס און נישט געוואלט דערלויבען אריינצופיה-רען די טעאטער-רעקוויזיטען, איז דער אפמאך פון דער טרופע מיט'ן ריגער גארטען-קאמיטעט בטל געווארען און די „ווילנער" זענען פערבליבען אויפ'ן ווינטער אהין א דאך איבערן קאפ.

איינינע היגע טעאטער-טוער האבען אויסגע-נוצט די געלעגענהייט און ה'בען געווירקט אויף די „ווילנער" זיי זאלען פערבלייבען דא ביי אונז אין לאדז.

„די „ווילנער" הויבען שוין אן שפילען דינסטאג ד. 27-טען ד. ח. דערווייל אין יודישען קאמעראל-טעאטער אליא 1 מאי נ. 2. אלס ערשטע פארשטעלונג ווערט געשפילט יודזשען אנ-על'ס „דאס שווארצע געטא".

פון דער לאדזער געלד-בערזע

דאלאר, אפיציעל — 8,86

דאלאר נישט-אפיציעל — 8,87

משעק דאלאר — 8.92

פונט, אפיציעל — 34,90

פונט, נישט-אפיציעל — 35,00

דייטשער מארק, אפיציעל — 2,08

פאנד-בריף, לאדזער, אפיציעל — 61,00

דאלארובעס — 44,00

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 22 אקטאבער

11,58 צייטסיגנאל, 12,10 גראמאפאן, 12,35 קאנצערט, 3,50 פראגראם פאר קינדער, 4,20 לעקציע פראנצויזיש, 4,40 גראמאפאן, 5,10 פארלעזונג, 5,35 קאמעראל קאנצערט. 6.50 פע-שידענעס, 7,15 קאמוניקאט פון לאדזער האנדעלס-קאמער, 7,25 גראמאפאן, 7,30 רעפערטואר, 7,40 גראמאפאן, 7,45 ראדיא-פרעסע, 8,00 פעליעטאן, 8,15 מוזיק, 10,15 גראמאפאן, 10,40 קאמוני-קאטען, 11,00 ליכטע און טאנץ-מוזיק.

אין די טעאטערס

פון יודישען טעאטער

לייזערקע קריכער, (ק. צימבאליסט) א יוד א פוילענצער און א בעריהמטער, איז בעגליקט געווא-רען מיט א שעהן טעכטער'ל חייקע (רעגינע צוקער) און אזוי אזא פערשוין פערמאגט זיין אייגענס א שעהן טעכטע'ל, וויל ער נישט אנדערש, נאר בע-גליקט ווערען דורך איהר. יאגענדיג זיך נאך דעם גליק, קומט איהם אונטער דער האנד א מיליאנ-טשיק ראבערט ריטשמאן, (גאטליכער'מאן), וועלכער שטארבט אוועק פאר חייקען! ער איז ממש גרייט פאר איהר געהן אין פייער און אין וואסער, קלערט לייזערקע נישט קיין סך און מיט דער הסכמה פון זיין ווייב (סאניע בעזמאן) גיט ער יענעם אוועק זיין געראטען טעכטער'ל, פאר א ווייב. חייקע ווידער, האט שוין אייגענטליך א חתן, דעם יונגען אד-וואקאט יוסל (באלבירסקי), נאר אזוי ווי יוסל איז א קבצן און חייקע איז א פראקטישע מיידעל, לאזט זי שטעהן דעם קבצן און קלויבט זיך טאקע חתונה צו-האבען מיט'ן מיליארדער.

איז אבער לייזערקען נישט בעשערט געווען צו האבען א מיליארדער פאר אנ'איידעם. קומט צו געהן בעלא (לאלא יאקובאוויטש) די כלה פון בלאפער עליקס ווינד (אהרן אייזענבערג) און דערקאנט אין דעם מיליארדער איהר פערפיהרער און זאגט אויס חייקען דעם סוד, אז דער מיליארדער איז א פרויען-הענדלער, וועלכער האט נאר דעם צוועק צו פערקויפען חייקען אין א שאנד-הויז.

פערשטעהט זיך, אז חייקע שיקט באלד נאך איהר ארימען אדוואקאט און יענער ברענגט פאליציי. מען ארעסטירט ריטשמאנען און חייקע מיטן ארימען אדוו. יוסל ווערען מיט מזל מאן און ווייב. בלויז מיט לייזערקען איז נעבעך א מיטלייד. עס האט זיך נישט איינגעגעבען צו ווערען א שווער פון א מיליארדער, דערפאר איז אבער צופרידען דער אויסגערעכענטער פריזירער נחום (דוד האמבורגער). וועלכער האט פריהער געווארענט נישט זיך אריינ-צולאזען אין קיין עסקים מיט'ן „מיליארדער".

דאס איז דער ספור המעשה פון דעם פרעהלי-כען שטיק „חייקע אין זיבעטען הימעל".

די רעזשי האט זיך אבער נישט בלויז בעגני-גענד מיט דעם ספור המעשה גופא נאר אויך אריינ-געפלאנטערט לידער, ראמאנסען, קופלעטען און גלאט געזאנגען און פערשידענע נאציאנאלע טענץ, כדי עס זאל זיין לעבעדיג און לוסטיג, עס איז דאך אנ'אפערעטע, דארף דאך זיין פרעהליך, מאכט חייקע פרעהליך און איהר פאטער, לייזערקע קריכער, העלפט איהר מיט.

דעם גאנצען אונזין פון דער האנדלונג אין אלע דריי אקטען, וויל מען דארט פערדעקען מיט די געזאנגס-בומען און מעלאדיעס. וואס זענען צוזאמענגעקליבען פון אלע פנות העולם, און אהער אריינגע-בראכט געווארען.

איז אבער די אויפפיהרונג א גאנץ לייטישע. עס האט אזוי צו זאגען: געקלאפט. דער אנסאמבל איז צוגעפאסט צו די ראלען.

רעגינע צוקער לאזט דא אין גאנג איהר גאנ-צען טעמפעראמענט. זי טאנצט, שפילט און זינגט א קופלעט אויסגעצייכענט. זי האט אבער א שטיקעל חסרון, וואס זי צוימט נישט איהר, אביסעל צו-ברויזענדען טעמפעראמענט און פאלט צוליב דעם, מאנכעס מאל אריין אין א צו פרייע האלטונג. זי פערמאגט געהעריגע ארטיסטישע מיטלען, וואס שא-פען ערפאלג פאר א סוברעטין.

די אויסגערעכענטע ארטיסטען העלפען מיט צום ערפאלג.

טעאטער מענש.

„קאקטייל"

א פוילישער רעווי-טעאטער אין לאדז

מיט עטליכע וואכען צוריק האט זיך געעפענט אין לאדז א פוילישער רעווי-טעאטער א. נ. „קאק-טייל" (אויף פשעיאזד 34).

אין לאדז איז עס דאס ערשטע פוילישע רעווי-טעאטער, וואס ליגט אין פאכמענישע הענד, און דעם ערפאלג, וואס ער האט, דארף ער טאקע קודם כל פערדאנקען דער קינסטלערישער אנפיהרונג פון דעם רעזשיסער ה' ק. טאמארקעוויטש און דעם קונסט-מאלער ה' ע. פיטקעוויטש.

דאס איז א טעאטער'ל מיט אויסגעשפראכען קינסטלערישע כוונות, און מיט א פיינעם עסטעטישען צוגאנג צו בעהאנדלען מאטעריאל.

וואס שייך דעם אקטיאר'ען-מאטעריאל, איז ער א זעהר גוט צוגעקליבענער, און דעם פרים פיהרען טאקע די בלאנדינקעס, („בלאנדינקי, אך בלאנדינקי) די זעהר פיינע דאמען: גרעטי מאנ-קעוויטשובנא, האלאמא, שמארובנא, טשאכארסקא און יאקובינסקא (די לעצטע מאכט נאך, ליידער, דעם מיין אומגעלומפערטע שווינעריי'ען „פא זשי-דאווסקו", וואס מען רופט אין די פוילישע קאבא-רעטען „שמאנצעס", און וואס, חוץ קרימענעש און לאמעניש, האבען זיי נישט קיין סימן פון הומאר).

אויף וויפיל מיט די דאמען אין „קאקטייל" איז גוט, אויף אזויפיל איז עס מיט די מענער — שוואכליך...

פערשטעהט זיך, אז דאס ווערט נישט געמיינט וועגען דעם אויסגעצייכענטען הומאריסט ארוויד, דעם גוטען טענצער (א ביסעל צו שרייענדיגען) מארנעל, דעם רוטינירטען וויניאשקעוויטש, און ס'איז טאקע א שאד, וואס אזעלכע ארטיסטען, ווי טאטארקעוויטש און קיאווסקי זענען, אזויצוזאגען, פאסיוו...

די מוזיק-אנפיהרונג פון ה' ז. ביאלאסטאצקי איז א קלאר'ע, טעמפעראמענטפולע און מעלאדישע.

—.

לאדזער יודישע באנדיטען פאר'ן לעמבערגער געשווארענעם געריכט

פאר דערמארדען א 68-יעהריגע יודישע זקנה און פאר א רויב-אנפאל

מיר האבען בשעתו אויספיהרליך געשריבען וועגען דעם, אז אין לעמבערג איז ארעסטירט געווארען א גרויסע יודישע באנדיטען פון לאדז, וועלכע האבען געוואלט אויספיהרען א מארד איבער א 68-יעהריגע זקנה אלטע חנה ליפסקער און א רויב-אנפאל אויף דעם קאסירער אפנער, פון די לאדזער, וואס זיינען דעמאלט ארעסטירט געווארען אלס בעשולדיגטע אין די דאזיגע אנפאלען האבען זיך געפינען מענדעל קופערמאן, דוד אפאטאווסקי און יעדוואב.

מענדעל קופערמאן האט זיך נאכ'ן ארעסט אויפגעהאנגען אין טורמע און נעכטען האט זיך אין לעמבערג אנגעהויבען דער פראצעס געגען די צוויי לאדזער דוד אפאטאווסקי און יעדוואב און די איבעריגע פינף לעמבערגער אנגעקלאגטע.

דער פראצעס קומט פאר פאר געשווארענע ריכטער. עס בעשולדיגט פראקוראר הארארדיסקי, ס'פערטיידיגען ד"ר לייב לאנדוי, ד"ר בראמבערג, ד"ר האלפערן, ד"ר ווייס, ד"ר געלב און אדוו. גורטלער.

מען הויבט אן לייענען דעם בעשולדיגונגס-אקט די אנגעקלאגטע ווערען בעשולדיגט אין דערמארדען די 68-יאהריגע פ"וי חנה ליפסקער צוליב רויב-צוועקען און אין אויספיהרען א רויב-איבערפאל אויף אלעקסאנדער אפנער, דעם קאסירער פון קאנצערן פון „קאנצערן שותפים" אויף לעגיאנאווער גאס.

דער פארזיצער נעהמט דאן אפ די גענעראליען.

דוד אפאטאווסקי ערקלערט, אז ער איז א לאדזער און שול איז ער נישט געגאנגען, געווען בעשטראפט צוויי מאל פאר גנבות, ער האט א פרוי מיט צוויי קינדער.

יעדוואב: א לאדזער, האט א פרוי מיט א קינד סך הכל געווען בעשטראפט פינף מאל, 2 מאל צו 4 יאהר און 3 מאל פון 1 ביז 3 יאהר.

משה גרינער: האט א פרוי מיט 2 קינדער, 5 מאל געווען בעשטראפט, די שטראף האט צוזאמען בעטראפען אנ'ערך פון 6 יאהר תפיסה.

משה שפריצער: פון לעמבערג פון בעריף א שא פער, קיינמאל נאך נישט געווען בעשטראפט.

אדאלף פרידלענדער: א בעקער קיינמאל נישט געווען בעשטראפט.

אסקאר שפריצער: האט א פרוי און א 8-יאהריג קינד, נישט געווען בעשטראפט.

זיגמונט שאל: האט א פרוי מיט 2 קינדער, געזעסען אנדערהאלבען יאהר פאר גנבה.

נתן שולמאן: דריי מאל געווען בעשטראפט אויף אנ'ערך פינף יאהר.

יאשקע פיש און מענדעל קופערמאן פון לאדז האבען זיך דערווייל אויפגעהאנגען אין תפיסה. זייערע גענעראליעס ווערען פארגעלייענט פון אנקלאגע-אקט.

דער פערהער

אלע אנגעקלאגטע ווערען ארויסגעפיהרט פון זאל, עס בלייבט איבער אפאטאווסקי, וועלכער ווערט אלס ערשטער פערהערט.

פארויצ.: אפאטאווסקי האט געהערט אין וואס ער ווערט אנגעקלאגט, אין דערמארדען פ"וי ליפסקער.

אנגעקל.: איך בין קיינמאל נישט געווען אין לעמבערג, איך האב מיט א טאג פריהער געשטעלט א מצבה אין לאדז מיינעם א בעקאנטען חבר א געוויסען יאקובאוויטש, וועלכער איז ערמארדעט געווארען פון א געוויסען מרדכי גנבאט, אמת, איך בין אנ'איינבר'עכער, איך בין שוין געווען בעשטראפט דא בין איך אבער גארנישט שולדיג.

פארז.: וואס זשע האט איהר צו דערצעהלען?

אנגעקל.: מען האט אונז אויף דער פאליציי מערדערליך געשלאגען און דערפאר האט איינער אויפ'ן אנדערן „געלאמור'ט" און ארויפגעלעגט די שולד.

די עדות האט מען דאך אבער נישט געשלאגען זיי האבען דערצעהלט אז זיי האבען אייך געזעהען אין לעמבערג

— הויכער טריבונאל, ווען מען זאל מיר פארוואלפען א גנבה'לע, וואלט איך מיך מודה געווען, אבער מארדען, איך בין דאך מיר בעוואוסט, וואס עס ווארט מיך פאר אזא מעשה.

פראקוראר: עס איז אויך אבער איבערצייגט געווארען, אז איהר זענט געווען אין לעמבערג.

אנגעקל.: ניין, עס איז נישט אמת.

פערטיידיגער דר. ווייס: איהר ווייסט ה' אפאטאווסקי, אז עס ווערט אייך פארגעווארפען דאס איהר זענט אנטלאפען קיין דייטשלאנד, ווייל איהר האט אויסגעפיהרט דעם מארד איבער חנה ליפסקער אין לעמבערג?

אנגעקל.: נישט דערפאר בין איך אוועק נעפארען קיין דייטשלאנד. די פאליציי האט מיך געמוטשעט, איך האב נישט געהאט קיין רוה נישט געהאט קיין טאג און קיין נאכט — די פאליציי האט מיך שרעקליך פערפאלגט און דערפאר בין איך אוועקגעפאהרען.

יעדוואב זיך טיילווייז מודה

אנגעקלאגטער יעדוואב: איך בין מיך נישט מודה צום מארד, נאר צו דעם אויסגעפיהרטען רויב איבערפאל.

יעדוואב שטעלט דאן פאר ווי אזוי דער רויב-איבערפאל איז אויסגעפיהרט געווארען אויף אנבער'ן אויף קראשיצקיך גאס אין וועלכע „חברים" עס האבען זיך אין דאזיגען „שפיעל" בעטייליגט.

מיר האבען געבראכט די וואליוקע — דערצעהלט יעדוואב — אין דער וואוינונג פון ברידלענדער. דארט האבען מיינע חברים זי אויפגעמאכט און מיר ערקלערט, אז אין איהר איז נישטא קיין געלד נאר אויסלענדישע וואלוטען און ווערט-פאפירען. מיר זענען אוועקגעפאהרען קיין לאדז, און ערהויבען פערקויפען די ווערט-פאפירען און זיך טיילען מיט'ן געלד.

פארויצ.: צו דעם רויב-אנפאל האט איהר אייך מודה געווען און וואס איז מיט דעם מארד איבער חנה ליפסקי?

אנגעקל.: פון דעם ווייס איך גארנישט.

פארזיצ.: קופערמאן האט געזאגט אויף דער פאליציי און אויספארשונגס-ריכטער דאס איהר האט צוזאמען מיט איהם און אנדערע דערמארדעט חנה ליפסקי?

אנגעקל.: עס איז נישט אמת.

פארזיצ.: מיר קענען דא נישט רופען אלס עדות קופערמאנען, ער איז דאך טויט, איהר ווייסט דאך אוודאי אז ער האט זיך אויפגעהאנגען אין תפיסה. ער האט דאך אבער פארט אזוי געזאגט.

אנגעקל.: קופערמאן איז אויף מיר ברוגז געווען. איך האב איהם אמאל נישט אפגעגעבען פופציג זלאטעס און דערפאר האט ער מיך געוואלט פערשיטען.

ריכטער בעדנאזשעווסקי: פאניע יעדוואב: איהר האט געזאגט ביים אויספארשונגס-ריכטער אז איהר זענט ארים און איהר זענט צוליב דעם געפאהרען קיין לעמבערג גנבענען זאקען. איהר האט דאך דא בעדארפט אוועקגנבענען כאטש 18 וואגאן זאקען, עס זאלען זיך אויסשלאגען די שפעזען. איבעריגענס אין לאדז האט איהר נישט געקענט גנבענען קיין זאקען, מען ברענגט דאך פון לאדז זאקען קיין לעמבערג.

אנגעקלאגטער: אין לאדז קען מען מיר שוין זעהר גוט. דארט קען איך נישט גנבענען, איך בין דערפאר געקומען קיין לעמבערג „זוכען פרנסה..."

פערט. גירטלער: איהר, ה' יעדוואב האט נישט געקומען קיין אנטייל אין מארד איבער פרוי חנה ליפסקער?

אנגעקלאגטער: ניין.

גירטלער: צי האט איהר געזעהען אמאל פרידלענדערן אין לאדז.

אנגעקל.: איך האב איהם אין לאדז נישט געזעהען, נאר איך ווייס אז ער איז געפאהרען קיין לאדז מיט געהיים-אגענטען און מיך דארט געלאזט ארעסטירען. געזעהען האב איך איהם דאס ערשטע מאל דא אין לעמבערג.

וואס זאגט משה גרינער?

פארזיצ.: איהר האט געהערט, וואס דער אנקלאגע-אקט ווארפט אייך פאר?

אנגעקל.: איך קאן מיך נישט מודה זיין צום רויב-איבערפאל אויף אפנער'ן, איך בין איבערהויפט דאהט נישט געווען. איך בין געגאנגען דעם 2-טען טאג צו פרידלענדערן אין דער וואוינונג, דארט האט מיר געוויזען מענדעל קופערמאן א גאלדען קייטעל, וואס איז צוגערויבט געווארען ביי דער דערמארדעטער חנה ליפסקער און מיר פארגעלעגט אז איך זאל געהן דאס קייטעל פערקויפען, איך האב זיך דערויף נישט געוואלט איינגיגען.

פארויצ.: צי האט אייך קופערמאן דערציילט פון וואנען עס שטאמט דאס גאלדענע קייטעל?

אנגעקל.: יא, ער האט מיר דערצעהלט, אז ער האט עס געבראכט פון לאדז און צוליב געלד-מאנגעל וויל ער עס פערקויפען.

פארויצ.: וואס האט איהר געטון אין קריטישען טאג פון רויב-איבערפאל?

אנגעקל.: איך בין געזעסען א גאנצען טאג אין קאפע-הויז „ווענעציא" דארט בין איך געזעסען א גאנצען טאג און איך בין אויף קיין שריט נישט ארויסגעגאנגען. ערשט ביינאכט בין איך געגאנגען צו פרידלענדערן, עס איז שוין געווען נאך דעם רויב-איבערפאל.

פארויצ.: אייער פריינד קופערמאן, וועלכער האט זיך אויפגעהאנגען האט ערקלערט, אז איהר זענט יא דארט געווען, וואס פאר אנ'אינטערעס האט ער דערביי געהאט. (דער פארזיצער לייענט דאן פון די אקטען די ערקלערונגען פון קופערמאן).

מיר ווייסען איצט נישט וועמען מיר זאלען גלויבען, קופערמאן איז טויט. ער קען דא נישט פערהערט ווערען אלס עדות און איהר זאגט פונקט פערקעהרט, וואס קופערמאן האט געזאגט.

אנגעקל.: עס איז שווער מען זאל מיר גלויבען. איך בין דאך נישט קיין סיים-מארשאלעק.

פארויצ.: אמאל גלויבט מען אויך נישט אפילו קיין סיים-מארשאלעק (געלעכטער אין זאל).

די פראגען פון די צדדים

דער פראקוראטאר הויבט דאן אן פרעגען דעם אנגעקלאגטען גרינער:

איהר האט פערברענט די ווערט-פאפירען.

אנגעקל.: עס איז נישט אמת.

פראק. צו יעדוואבען: איהר האט דאך ערשט געזאגט, אז גרינער האט פערברענט די פאפירען.

יעדוואב בעשטעטיגט עס און האלט ווייטער אונטער זיינע ערקלערונגען.

גרינער: עס איז נישט אמת.

ד"ר בראמבערג: צי האט איהר געזעהען די צוגעריבטע וואליזקע?

אנגעקל.: יא. מען האט זי שוין געהאט אויסגעלעדיגט. שפעטער זענען זיי אוועק מיט דער וואליזקע צום פרידזער פאגעל.

ד"ר בראמבערג: וועלכען אינטערעס האט איהר געהאט צו פערמיטלען צווישען די גנבים און קאנער'ען וועגען אפגעבען די צוגע'גנב'עטע פאפירען? צי האט איהר אזוי ליב געהאט קאנער'ען, צו זענט איהר זיינס אזא גוטער פריינד?

אנגעקל.: איך האב פשוט ביי דעם געשעפט געוואלט פערדינען א פאר זלאטים.

דער „פרעזעס" אליין...

עס ווערט דאן אריינגעפיהרט דער אנגעקלאגטער אדאלף פרידלענדער („פרעזעס").

פארזיצ.: וואס האט איהר צו זאגען וועגען דעם, וואס דער אנקלאגע-אקט ווארפט אייך פאר?

פרידלענדער: אנהויב חודש סעפטעמבער איז צו מיר געקומען גרינער דינגען א צימער אויף א פאר טעג. ער איז געקומען מיט שולמאנען און מיר ערקלערט, אז דאס צימער האט זיין פאר קופערמאנען. די דירה איז געדונגען געווארען און חברה פלעגען זיך אין דאזיגען צימער צונויפקומען.

דער אנגעקלאגטער ווערט דאן קאנפראנטירט מיט גרינערן, וועלכער ערקלערט פרידלענדערן, אז עס איז נישט אמת.

פרידלענדער הויבט דאן אן דרעהען, ער פארלירט זיך אין סתירות, הויבט זיך אן צו פלאנטערן און ווייסט נישט וואס צו ענטפערען.

פארזיצ.: איהר האט גענומען ביי דער חברה אפט געלד אויסצובייטען גרעסערע סכומים און איך איז נישט איינגעפאלען צו פרעגען, ווער איז דאס געלד, וואו האבען די חברה-לייט גענומען אזוי פיל אויסלענדישע וואלוטען.

פרידלענדער: איך האב נישט אריינגעקלערט דערין. וואס געהט עס מיך אן, איך האב פערדינט א פאר גראשען און האב דאס געלד געביטען.

עס ווערען דאן קאנפראנטירט פרידלענדער מיט אפאטאווסקין. פרידלענדער זאגט, אז ער האט יא געזעהען אפאטאווסקין אין לעמבערג. אפאטאווסקי ענטפערט דערויף מיט „פאטאס", — איך שטעה דא פאר אייך מיט א ריין געוויסען, איך בין אומשולדיג, איך בין נאך קיינמאל אין לעמבערג נישט געווען.

נאכ'ן אויסהערען די עדות, פראקוראר און פערטיידיגונג, נאך די פראגע פאר די געשווארענע, האט דער טריבונאל ארויסגעטראגען אנ'אורטייל, לויט וועלכען: אפאטאווסקי ווערט פער'משפט אויף 12 יאהר שווערע טורמע; יעדוואב — אויף 10 יאהר שווערע טורמע; גרינער — אויף 6 יאהר שווערע טורמע; פרידלענדער — אויף 12 חדשים; שולמאן — אויף 9 חדשים; שאל און שפריצער זענען בעפרייט געווארען.

די געשווארענע האבען אויף דער פראגע: מארד, געענטפערט: ניין, און אויף דער פראגע: רויב, געענטפערט — יא.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
ארעע 1-טער מאי 2. דירעקציע: דור צעלמייסטער

לאדזער טעאטער-עולם! אזעלכעס האט איהר נאך נישט געזעהען!

סענסאציע אויף סענסאציע!

2 גרויסע פארשטעלונגען פאר 1 קליינעם בילעט

אויסערגעוועהנליכער ערפאלג! אויסערגעוועהנליכע פרייזען!

היינט, דאנערשטאג 9 אוו. רעדוצירטע פרייזען פון 1 ביז 2 זל. ערשטע רייהע

דער רעקארד-שלאגער פון יודישען לעבען מיט געזאנג און טענץ

אהארץ, וואס בענקט

מיט דער גרויסער קינסטלערין

בערטא זאסלאווסקא

פערשפעטיגט ניט צו זעהן די גרעסטע טעאטער-סענסאציע!

נאך דער פארשטעלונג א ספעציעלע מתנה פאר'ן לאדזער טעאטער-עולם!

א גראנדיעזע פרעהליכע רעוויע מיט אנטייל פרידא לוריע ג. ארט. פון „אזאזעל".

י. שיגארין, י. א. וואלפשטאט. זיסעלע גירל. דארא רובין א. אנד.

דאס שענסטע וואס מען האט ווען געזעהן אין יודישן טעאטער!

נישט אכטענדיג אויף די גרויסע קאסטען זענען די פרייזען פון די בילעטען שפאט ביליג.

בילעטען צו בעקומען פון 11—2 און פון 6 אין קאסע פון קאמעראל-טעאטער.

פון דינסטאג, דעם 27 ה. ח. הויבט אן שפילען די ווילנער טרופע XVI יאהר פיהרונג: מ. מזאה.

ערשטע אויפפיהרונג — „דאס שווארצע געטא" — ערשטע אויפפיהרונג

געוו. אסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין

Dr. med. STARKER

ווענערישע, הויט, האר און בלאז-קראנקהייטען

12 שרודמיעסקא 12

טעל. 126-87

נעהמט אן פון 9—11 און פון 4—8 אווענד.

זונטאג און יום-טוב פון 9 ביז 1 מיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייט

צוריקגעקעהרט

טראגוטא 12, טעל. 175-10.

נעהמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוו. 1754

היינט און פאלג. טעג!

הויפט מייסטערווערק פון דער פראנצויז. פראדוקציע. רעזשי: Henri Soussell

אונזער איז די נאכט

מעכטיגע עראטישע דראמע אויפ'ן גרונד פון די הערליכע נאטור-בילדער פון דער זוניגער איטאליען. רייצענדע און מעלאדישע איטאליענישע לידלעך. נחת-רוח פאר ספארטס-לייט.

אין די הויפט-ראלען:

MARIE BELL i JEAN MURAT

אויסער'ן פראגראם: „FOX" קלאנג-צוגאבע און אויך לאנד-אקטואליטעטען.

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12.30 בייטאג

פאפולערע פרייזען.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף הילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט ווייס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט ארויס אין דעם כיס און דער קראנקער איז אין א גרויסע סכנה דורך פערדרייע די קישקעס ווערט ער בראגדיג א שטערבליך. ספעציעל גוטע היל-באנדאזשען אויסגעצייכענט נאך דורך ווייסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר בראכורעחינג בעזאמונגען זיכער דעם שווערסטן און געפערליכסטן בראך. אויך פאר הויקערס דימפגנגען מיט הייל-נארמעטען און אפאראטן פאר פערקרומטע פוס און פלאט-פוס ספעציעלע אנגלאגען אין די שוך. מינסטליכע גומענע פיס און הענד, גוטענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגם פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן טערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

זייט א סך יאהרען האב איך געליטען אויף א ברוך-קראנקהייט, וואס האט מיר דורך די מעהרערע אט קען פערדראסט מיין לעבען.

היינט א דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, אייגענטימער פון הייל-ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) בין איך בעפרייט פון רופטור-ליידען, צוליב דעם פיהל איך מיך מערפליכטעט אויסצודריקען עפענטליך מיין דאנקבארקייט.

(—) A. GUZE, Łódź, ul. Sw. Anny Nr. 26.

קלאנג-קינא

MIMOZA

קילינסקיעגא 178

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער פילם = מייסטערווערק א. נ.:

מלאך פון ליבע

אין דער הויפט-ראלע:

DOLORES DEL RIO

אנהויב 4 נאכם., שבת און זונטאג 2 בײטאג. אויפ'ן ערשטן סעאנס אלע פלעצער 60 גר

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

Jan Kiepura

וועט זינגען אין שעהנעם ליאנג-זינגענדיגען מייסטערווערק א. נ.:

נעאפאל, די זינגענדע שטאט

אין די הויפט-ראלען:

BRYGIDA GELM i JAN KIEPURA

די אויפנאהמען זענען געמאכט געווארען אין נעאפאל, פאמפעי, יוין.

נעכסטער פראגראם:

„דער קעניג פון די בעטלער"

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ, שבת, זונטאג 12 בייטאג.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

(רוג זאכאדניא)

אכטונג! צוליב'ן קריזיס איז אין

הערען- און דאמען-פריזיר-סאלאן

פון **מ. קופקא, פאלודניאווא 12**

(רוג וושכאדניא), טעל. 119-40

געווארען די פרייזען בעדייטענד פערקלענערט.

דאמען-סאלאן:		הערען-סאלאן:	
שערען און אנדולאציע מיט אייזען	1.60 זל.	ראזירען מיט קעלניש וואסער	30 גר.
אנדולאציע מיט אייזען	1.—	שערען	50
וואסער-אנדולאציע	1.50	יונגע	40
וואשען און קאפ-טרוקענען	80 גר.	קאפ-וואשען	40
מאניקיור	60	האר-טרוקענען	40
שערען	60	מאסאזש	40

פרייזען פאר זעלבסטווערשטענדליך פלעגיען און פארבען די האר זענען בעדייטענד פערקלענערט. ערשטקלאסיגע בעדינונג! אכטונג! דער פריזירסאלאן איז גילטיג א גאנצע וואך, א חוץ פרייטאג, שבת און יום-טוב.

Dr. med. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודניאווא 9. טעל. 183-17

צוריקגעקעהרט

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינגענע פראצעדור פון זעמטליכע ארטאפעדישע ענט...: וועלדעקס אויף א אפפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. ו.

נעמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

„SANATO"

כירורגיש-ווענערי-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-ווענערי-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאטאש

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנשאר

עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש

עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

Dr. med. **Kaltrecht**

ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.,

נעהמט אן פון 8—11 פריה פון 1—2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוונט.

זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

טעל. 245-21.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

Dr. med. **W. Eychner**

גינעקאלאג-אקושער

11 זגערזשער 11

טעלעפאן 134 72

נעמט אן פון 3—4 נאכמ. און פון 7 — 9 אוונט.

Ajentura używanych

Samochodów i motoc.

sprzedaż, kupno, komis, zamiana

Gdańska 82 tel. 189 28

na składzie nowocz. Ford, Chevroleta, Steyer i inne.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98

נעמט אן פון 8—10; 4—8 אוונט.

זונטאג פון 9 ביז 10 פריה.

Dr. med. **REICHER**

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אוונט.

זונטאג און יום-טובים פון 9—1 בײטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידענע גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

דאס דארפען אלע וויסען!

אין מיין ביורא ווערט געשריבען און ער-לעדיגט מיט ערטאלג אלערליי בימעס, רע-קורסען, אפעלאציעס אין אלע אינסטי-טוציעס, ווי: סאנדאווע, סקארבאווע, וואיעוואדזקע, אדמיניסטראציע א.ז.וו. ווי אויך אקטען, קאנטראקטען, פונקמאציעס, פריוואט-קארעספאנדענץ, איבערשרייבונגען אויף די מאשין. איבערזעצונגען אין פערשיד. שפראכען. בעזונדערע אבטיילונג פאר אינקאסא, פראטעסטירטע וועקסעל. גערענקט די אדרעס:

פיעטריקאווער 44

צווייטע לינקע אפיצינע, 1. שט.

דורכגאנג — פילסודסקיעגא (וושכאדניא) 63.

מיט אכטונג **ג. גרינבוים.**

אקאראקול-פאלטען

פון דער בעסטער קוואליטעט, ביליג צו פערקויפען ביים קירזשנער **אמזעל**, פיעטריקאווער 60, פראנט, 2-טער שטאק.

7909

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

רענטגען-אינסטיטוט

און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגערזשער 17, טעל. 116-33

ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה פון 1—2

ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7

ד"ר יוסימאן נערוועז-קראנקה. פון 12—2

ד"ר סטופעל רענטגען פון 12—2 און 4—6

ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורטס-הילף פון 11½—1

ד"ר האנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5—6

ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10—11, 2—3 און פון 6—7

ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5

ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2

נ. ראזעס צאהן - ארצט פון 9—1

א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3—7

צאהן-מעדיצינישע בעהאנדלונג, קארענען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייט פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע

אלע מעגליכע אנאליזען.

אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין).

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיטען אין שטאט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. — —

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נאר קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

קליינע אנאנסען

פרייז פון אנאנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

צו פערמיטען א וואוינונג פון 3 צימער און קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויפ'ן צווייטען שטאק. צו ערפאהרען ביים ווירט קילינסקיעגא 89 פון 2 — 4 נאכמיטאג. 7080

פערשידענעס

אנאייזערנער שאמאס - אויוען ווערט געזוכט צו קויפען. אפערטען אין אדמינ. אונטער „ב".

קאסע-שראנק ביליג צו פערקויפען. צו ער-פאהרען, וואלבארסקא 4 ביים ווירט.

Samochody i motocykle. Sprzedaż. Kupno. Komis. Zamiana. Łódź, Gdańska 82, tel. 189-28. Na składzie: nowoczesny Ford, Chevrolet, Steyer i inne. 7081

לאקאלען

צו פערמיטען א צימער פאסענד פאר א דא-מען-שניידערין אדער ביורא ביי פישאף, לאדז, פולנאצנא 9, ווי אויך אויספערקויף פון פער-שידענע מאלער-שאבלאנען.

פון זאפארט ווערט געזוכט 1 שטוב מיט א קיך מיט בעקוועמליכקייטען, זוניג, פאר אפטרעט-געלד. אפערטען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „אפ-טרעט-געלד". 7084

פון זאפארט אפצוגעבען 2 צימער און קיך מיט בעקוועמליכקייט אין צענטרום פון שטאט, אויף נארוטאוויטשא. צו דערוויסען זיך אין אדמ.

גימנאזיום Gimnazjum Żenskie

Józefa Aba

w Łodzi, Zielona 10, tel. 122-12

ס'זענען נאך פערהאן פרייע פלעצער אין די איינטריטס-קלאסען.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

מצבות פון 30 זל. און ביז צו די טייערסטע גרא-ניט דענקמאלען פיהר איך אויס ביליג און סאליד, אויף וואונש בעזוך איך די ג. קונדשאפט אויך אין דער פראווינץ. קומט און איבערצייגט אייך!

מיט אכטונג פירמע **"Granit"**

לאדז, פאמארסקא 39.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ווייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . . 60— 4

פאר א מילימעטער-שורה: נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8

אויף דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6—6 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.